

Slovenska zveza na Švedskem

ISSN 1651-8292

Informativno

GLASILO

INFORMATIONSBLADET

ZIMA / VINTER 2007

Št./Nr 21 Letnik/Årgång 6

Slovenska riksförbundet i Sverige

I
N
F
O
R
M
A
T
I
O
N
S

B
L
A
D
E
T

I
N
F
O
R
M
A
T
I
V
N
O

G
L
A
S
I
L
O

Informativno GLASILO / INFORMATIONSBLADET

Št. / Nr 21 Letnik / Årgång 6

*Izdajatelj / Utgivare: / Slovenska zveza na Švedskem / Svenska riksförbundet i Sverige
Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu*

*Naslovna slika / Uppslagsfoto: Proslava 35-letnice SLOVENSKEGA DRUŠTVA v Stockholmu
(1972-2007), dne 10. 11. 2007* Foto: Ciril M. Stopar

VSEBINA	-	INNEHÅLL
Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Svenska riksförbundet
Društva	7	Föreningar
		Slovensko društvo, Stockholm 7
		Simon Gregorčič, Köping 12
		LIPA 13
		Slovenski dom, Göteborg 14
		Planika, Malmö 18
		Orfeum, Landskrona 20
		KD Slovenija, Olofström 23
		Nyhetsbrev, Stockholm 25
Vaša pisma	27	Era brev
Kultura	30	Kultur
Literatura	38	Litteratur
Intervju/Reportaže	42	Intervju/Reportage
Aktualno	53	Aktuellt
Humor	59	Humör
Naslovi	60	Adresser

*Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj — Huvudredaktör/ansvarig utgivare:
Avguština Budja (-stina)*

*Člana redakcije - Redaktionsmedlemmar
Jožef Ficko / Ciril M. Stopar*

Tehnični urednik / Teknisk redaktör: Zvonko Bencek

Naslov uredništva / Adressen:

Augustina Budja

Hantverkargatan 50

261 52 LANDSKRONA,

Elektronska pošta: budja@bredband.net

Tel. 0418– 269 26

Vaše prispevke pošljite na zgornji naslov do 15. 02. 2008
Skicka era bidrag till Informationsbladet senast den 15 februari 2008

Zvonko Bencek, tehnični urednik Informativnega GLASILA Slovenske zveze na Švedskem, pri pripravi izpisov nekaj več kot 500 naslovnikov na Švedskem in po svetu

Sobica, v kateri z Zvonkotom urejava Informativno GLASILO in vse drugo – prevajanje, pisanje, dopisovanje, je dokaj majhna. Pogled tujega obiskovalca se navadno ustavi na knjižnih policah, kjer so zložene mape z raznim arhivskim materijalom. Tu so zapisi iz društva: Triglav, Lipa, Orfeum od leta 1968 do danes; zbirka revij kot so Naša luč, Rodna gruda in

poznejše Slovenija.Svet in Moja Slovenija; Naš glas, Informativno GLASILO ter mnoge, mnoge druge. V nekaterih mapah so shranjeni časopisni izrezki, nanašajoči se na življenje Slovencev na Švedskem. Vse to je spravljeno dokaj priročno, lahko dosegljivo kadar je treba stakniti kak podatek. V tej sobi nastaja med drugim tudi revija Informativno GLASILO.

Na sestanku Slovenske zveze v novembru letos smo sklenili, da bomo tiskali vse doslej izšle številke INFORMATIVNEGA GLASILA (21 št. cca 1100 strani) v vezani, knjižni obliki (najbrz špiralno). Cena vezane knjige v črno-beli tehniki bo približno 3x manjša kot v barvni tehniki. Ker bo naklada ostala nizka, na količinski popust ni računati. Ste morda vi, društvo ali vaši znanci zainteresirani to knjigo naročiti, tedaj sporočite to na naslov uredništva čimprej. Ne pozabite izbrati med črno-belo ali barvno tehniko.

-stina

Jul, jul, strålande jul

© *Edvard Evers*

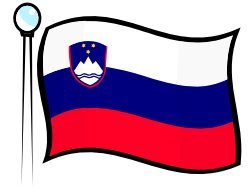
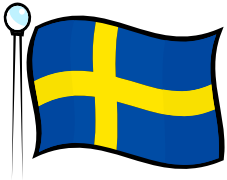
Jul, jul, strålande jul, glans över vita skogar.
Himmelens kronor, med gnistrande ljus.
Glimmande bågar i alla guds hus.
Psalm som är sjungen från tid till tid.
Evida längtan till ljus och frid.
Jul, jul, strålande jul, glans över vita skogar.

Kom, kom, signade jul, sänk dina vita vingar.
Över stridernas blod och larm.
Över alla suckan ur människobarm.
Över de släkten som gå till ro.
Över de ungas vars dagar nu gro.
Kom, kom, signade jul, sänk dina vita vingar.

Vesele božične praznike ter srečno novo leto 2008, šolski mladini in otrokom pa prijetne počitnice želi vsem bralcem Informativnega GLASILA

Uredništvo

Slovenska zveza na Švedskem

slovenska.riksforbundet@telia.com

Predsednik ima besedo

Zima trka na vrata, jesen se poslavlja, ja takšno je tudi naše življenje. Vsako leto gremo skozi štiri letne čase, ko z veseljem pričakujemo pomlad in cvetje, ko si želimo lepo sončno poletje, ko pričakujemo veliko sadja na vrtu v jeseni, po zimi pa si želimo čim manj snega. No in spet je martinovanje za nami, v spomnih pa imam še vedno prijazne gostitelje na 35- obletnici Slovenskega društva v Stockholmu.

Čas beži, leta tečejo in če smo v temu času kaj ustvarili oziroma organizirali ali kje bili, se tega vedno radi spominjamo. Še vedno praznujemo obletnice v slovenskih društvih in tista društva, ki imajo v svojih vrstah mlade, ki so zainteresirani za društveno delo, ta bodo sigurno doživela in praznovala petdeseto

obletnico. Do tja pa je še zelo daleč, do takrat bo morda polovico slovenskih društev zaprlo svoja vrata in zapečatilo društveno zgodovino, pa ne zaradi tega ker ne bo Slovencev več na Švedskem ampak zaradi tega, ker morda nas več ne bo in ne bo imel več kdo delati v upravnih odborih. No saj nisem tako črnogled, ampak zdaj je zadnja priložnost, da se zbudimo in pokličemo naše naslednike, da nam pomagajo, da jih lahko v naslednjih desetih letih vpeljujemo v društveno delo.

V decembru bomo praznovali sv. Miklavža, zatem pa bodo prišli težko pričakovani božični prazniki in spet je tukaj silvestrovanje in novo leto. Čeprav se bomo v novem letu prebudili brez enega slovenskega društva, ker Lipe v Landskroni ne bo več, pa se bomo vseeno še spominjali slovenskih festivalov v Landskroni. Spodbudno pa je, da so začele aktivnosti v društvih naraščati; vsakoletne likovne razstave v Olofströmu, balinarska srečanja, pikniki, krožki in pevski zbori. V Olofströmu smo pred tremi leti začeli s slovenskim dopolnilnim poukom, letos so s poukom začeli v Malmöju in zdaj o slovenski šoli premišljujejo tudi v Stockholmu.

Zahvaljujemo se vsem, ki so darovali za katastrofalne poplave v Sloveniji. Zbrani denar bomo nakazali prizadetim v Železnikih.

Torej se nekaj vseeno spreminja na bolje, tisti ki bomo ostali bomo tudi hoteli nekaj doseči in zato tukaj v bodočnosti vidim uspešno delo. Le to ne smemo pozabiti, da moramo Slovenci skupaj držati, društva se morajo obiskovati in podpirati, tako da se ne čutimo osamljene. Prijateljstvo, lepa in prijazna beseda, slovenski jezik in slovenska beseda na severu Evrope, le to je naša bodočnost in zaveza.

Na kraju vam iz srca zaželim:

*Vesele in zadovoljne božične praznike
Srečno, zdravo, miru polno Novo leto 2008*

*vam iz srca želi
Ciril Marjan Stopar*

Program dela Slovenske zveze 2007/08

- ✚ December, miklavževanje in silvestrovanje v društvih.
- ✚ V marcu-aprilu ali maju: občni zbor Slovenske zveze
- ✚ 5. aprila 08: Slovensko srečanje v Göteborgu in 10 obletnica Slovenskega doma.

Jesenski sestanek in konferenca Slovenske zveze

Posnetek je iz jesenskega sestanka Slovenske zveze, Malmö, dne 24. 11. 2007
V soboto, dne 24. novembra je bil v društvu Planika sestanek Slovenske zveze, kjer so člani UO obravnavali številna aktualna vprašanja.

Sestanka so se udeležili predstavniki osmih društev:

- *Slovenija Olofström: Ciril M. Stopar*
- *Slovensko – švedsko društvo Helsingborg: Darko Berginc, Milka Barač ter Robert Strgar,*
- *Planika Malmö: Ivanka in Franc Franseus, Jože Bergoč in Josef Ficko,*
- *Orfeum Landskrona: Augustina Budja,*
- *Lipa Landskrona: Štefka Berg,*

- *Simon Gregorčič Köping: Alojz in Angelca Macuh,*
- *Slovenski DOM Göteborg: Marjana Ratajc in Ana Kokol,*
- *Ivan Cankar Halmstad: Branko Jenko*

35 LET SLOVENSKEGA DRUŠTVA V STOCKHOLMU

10. novembra je bilo. Poleteli smo iz letališča Ronneby in se dvignili nad oblake, kjer je sijalo jesensko sonce. Letalo je bilo majhno, za 35 ljudi in propellerski motorji so nam s hrupom nagajali, da si se le težko pogovarjal s sosedom. Tako je, če hočeš poceni leteti v glavno mesto Švedske potem moraš tudi takšen hrup prenesti.

Čez okoli eno uro smo se približali stockholmskemu letališču Bromma. Spustili smo se brez incidenta, hvala bogu, saj so imela švedska letala že nekaj problemov zadnje čase. Prav zato pa sem za ta polet izbral privatno letalsko družbo BlekingeFlyg.

Čez pol ure sem že bil v Solni, kjer me je pričakoval predsednik slovenskega društva v Stockholmu Pavel Zavrel in me pogostil z dobro kavo in doma spečenim pecivom. Oglel sem si tudi sobo za prenočišče v naslednji hiši in bil zadovoljen, ker je bila postelja mehka, kar meni zelo ustreza.

No pa so že klicali, da nas čaka muzikant in nekateri člani UO pred dvorano, kjer bo proslava in veselica. Pozdravljali smo se, ker se že dolgo nismo videli, saj sem zadnjič gostoval društvo v Stockholmu leta 2002. Seveda sem srečal veliko starih znancev in prijateljev, Viktorja in Greto iz Hästvede, pa prijazno družino Mlakar iz Södertelja, družino Stefanič, Adija Golčmana, Štefko, Lojzeta, Toneta Kisovca in še in še.

Med gosti je bil tudi veleposlanik RS g. Vojislav Šuc z ženo, ob šestih pa je bilo v dvoranci okoli 60 gostov. Ko je prišel še prijatelj Lojze Macuh s svojimi člani iz Köpinga, se je slavnostna prireditev lahko začela. Najprej nam je zaigral Viktor Semprimožnik, da bi nas spravil v dobro voljo, nato pa smo še zapeli obe himni, seveda je bila slovenska prva. Zgodovino društva in Slovencev v Stockholmu je opisal Pavel Zavrel, nato pa sem v imenu Slovenske zveze pozdravil zbrane goste in pohvalil SD v Köpingu, ker so se udeležili proslave. Tako so pokazali, da so dobro sosedno

društvo, ki bi lahko bilo vzor marsikateremu društvu na Švedskem, ker se med seboj vse premalo obiskujemo. Povedal sem, da takšne obletnice zavezujejo upravni odbor in člane, da nadaljujejo z uspešnim delom, tako da bomo v bodočnosti praznovali tudi naslednjo obletnico društva. Slovenska društva na Švedskem in njihovo delovanje so tudi del slovenske zgodovine. Na kraju so slavljenci sprejeli še posebno priznanje Slovenske zveze za svoje delo.

Če se hoče v slovenskemu društvih

na Švedskem kaj dogajati potem moramo dobiti topel veter- pomoč iz domovine. Ta zbujačo veter sta iz Slovenije prinesla nova člana društva Jerica Bukovec in Martin Gregorc, ki sta s pomočjo Irene in Renate Stefanič priredili zelo zanimiv in pester kulturni program, ki smo mu z zanimanjem prisluhnili. S Prešernovo recitacijo pa jim je pomagala tudi gospa Ana Zupančič, ki je že zdavnaj prestopila prag osemdesetih let, toda njeno največje veselje je biti na prireditvi v slovenski narodni noši.

Po kulturnem programu so nas pogostili z dobro večerjo, nato pa smo plesali pod milimi zvoki harmonike Viktorja Semprimožnika, ki je imel digitalno vgrajen kar cel ansambel v svojo novo harmoniko. Pri bogati loteriji, sem tudi sam zadel dve lepi

nagradi, glavna nagrada pa je odšla v Köping. Na koncu sem v imenu moje žene in olofströmskega društva predal ženino darilo - sliko, ki jo je narisala v likovni sekciji v Olofströmu.

No, in po izvlečeni loteriji je to sliko

dobila prav gospa Ana Zupančič, tako da je slika prišla v ta prave roke. Tudi Slovenski dom iz Göteborga se je spomnil obletnice in je slavljencem poslal lep šopek rož s

čestitko.

Po polnoči smo začeli pospravljati in okoli enih smo se odpravili na zasluženi počitek. Drugi dan po zajtrku sva s Pavlom še enkrat prišla v dvorano, posesala prah in pobrisala dvorano, nato pa jo je Pavel predal gospema, ki sta odobrili naše delo in se še marsikaj z nami pogovorili.

S Pavlom sva obiskala in se sprehodila po parku in gozdu v okolici Solne, zvedel sem marsikaj novega, kar še nisem vedel. Ko sem se spet z ropotajočim letalom vozil domov, sem razmišljal kako lepo je priti na uspešne obletnice in videti, kako pridno delajo v upravnem odboru društva v Stockholmu. Samo da bi jih tudi v bodoče njihovi člani podprli.

No, doma pa me je čakala cela družina in velik pirenejski pes, postregli so mi s torto, kavo, dobil sem rožo in čestitko kajti bil je očetov dan. Zahvaljujem se prijateljem v Stockholmu za prisrčen in prijazen sprejem, ki mi bo ostal v spominu.

Foto:

1) Predsednik Pavel Zavrel, 2) Kulturna skupina izvaja program, 3) Na plesišču, 4) Eminentni gostje s Slovenske Ambasade v Stockholmu, 5) Viktor z dvema bratoma - občudovalcema, 6) Viktor Semprimožnik in Ana Zupančič, v ospredju Adi Golčman, 7) Ana Zupančič nastopa z recitacijo, 8) Družina Štefanič, 9) Domači in tuji gostje

Jerica Bukovec pri klavirju, vokalist je bil Martin Gregorc; Spodaj: Mlakarjeva in Greta

Tekst in fotografije:

Ciril M. Stopar

Čas teče in nič ne reče, zopet prihaja trenutek med nas, ko nas leto tako rekoč zapušča. Zdajle na hitro pomislimo kako čas hitro beži, in kako hitro se spremeni, ne nazadnje kaj vse se dogodi in spremeni v letu. Želel bi, da bi čas stal kdaj pa kdaj na miru, a žal se mi ta želja nikdar ne izpolni. Vse prehitro mineva, Res je, da je čas dragocena stvar, treba ga je koristiti v vsakem trenutku, pa ne glede na starost ali pa priložnost, in niti ne gledat za kaj ali pa za koga, prav je da se družimo čim več in da si tako pomagamo drug drugemu.

Vsekakor je moja želja, da še naprej ostanemo takšni kot smo, da si naprej pomagamo drug drugemu kolikor se da, kajti prihajamo v tista leta, ko potrebujemo več počitka, leta nam morda več ne dopuščajo, da bi segli za vsako delo, zato vseeno potrebujemo drug drugega za družbo v vsakdanjem življenju. Vsi skupaj se trudimo, da ohranjamo slovensko besedo, kulturo in navade, ki so še toliko bolj pomembna za nas vse, ki živimo izven svoje domovine. Vsi skupaj si želimo, da tako rekoč svoj trud nekemu podarimo, da se vodi naprej po poti ohranjanja slovenske besede in kulture. Vedno boljše in pravilno bo, če bomo rekli svojim prijateljem, otrokom - poskusi si najti čas, in bodi z nami vsaj za trenutek, pa bo prav in lepo vsem skupaj.

Na kratko bi se rad zahvalil vsem članom društva za vso skrb in pomoč, ki ste jo na bilo kakršni način vložili v naše društvo. Posebna hvala pa velja upravnemu odboru za trud in potrpljenje z menoj. Vsekakor pa želim, da še naprej ostanete tako zvesti in mi

pomagate pri delu in skrbi za društvo, kajti s skupnimi močmi zmoremo veliko, dosežemo pa še lahko več.

Novoletna čestitka !

Vsem članom društva "Simon Gregorčič" želim Blagoslovljene Božične praznike, sreče in zdravja v prihajajočem letu, naj bo prijateljstva, sreče, ljubezni in miru za vse dovolj v letu 2008. Enake želje tudi vsem Slovenskim drušvom, Slovenski Zvezi, vsem članom uredništva Sl. Glasila, Slovenski Ambasadi, Katoliški Misiji, in vsem bralcem Informativnega Glasila tukaj na Švedskem in doma v Sloveniji.

Vir: It

Vabilo

Dragi člani društva, vabljeni na silvestrovanje, ki bo v prostorih društva, dne 31.12.2007 ob 18.00 uri, priskrbljena bo hrana in pijača. Pridite, kajti istočasno bomo skupaj nazdravili ob naši 35. obletnici delovanja našega društva, se poveselili in tako s kozarcem šampanjca nazdravili letu 2008, ki ga bomo dočakali.

Prisrčno vabljeni!

Predsednik društva *Alojz Macuh*

LIPA

Lipa zelenela je
tam v dišečem gaju,
s cvetjem me posipala,
d'jal sem, da sem v raju.

Veje raztezavala
k nebu je visoko
meni pa je do srca
segala globoko.

Ptičice je lipica
v senčico vabila,
kadar ležal sem pod njo,
me je ohladila.

Revica pa je sedaj
skoraj ovenela,

cvetje listje zeleno
zima ji je vzela.

Spavaj, draga ljubica!
večno ne boš spala,
nova pomlad zelena
novi cvet bo gnala.

Zopet bodo ptičice,
ptičice vesele,
pesmi nam prepevale,
pesmi žvrgolele.

Foto: Skupina slovenskih rojakov pri slov. maši, Landskrona, nov. 2007

Vremenoslovci napovedujejo za danes neurje z visoko vodo in veter z močjo 20--30m na sekundo, zunaj so začele padati prve snežinke. Pravo jesensko vreme in sredina novembra.

Misli mi kar uidejo na naš dopust v Mariboru ob sončnem vremenu, toploti in kaj vse smo utegnili. Skoraj bi verjela, da sva s Karlijem, ko sva odhajala 14. septembra na dopust, vzela sonce s seboj iz Göteborga. Sončno in toplo celo potovanje in to se je nadaljevalo cel dopust (no, en dan dež, dva dni oblačno) in nato še lepo, ko sva prišla nazaj na Švedsko, saj je v Mariboru tokrat deževalo cel teden. Morda je moralo tako biti, saj tukaj poletja z vročino in lepimi dnevi ni bilo veliko. Göteborg je po sončni lestvici imel najmanj sonca.

Zanimivo je bilo poslušati zgodovino Polhovega Gradca

Foto: Marija Kolar

Vsako leto naredimo nekakšen načrt, kaj vse bomo utegnili na dopustu. Letos nismo, smo vzeli vsaki dan posebej. Pozdravili prijatelje v Ljubljani, družino Dolinar in Hvalič, ter Jožico Javornik na Sv. Lovrencu na Pohorju. Jožica Dolinar je bila letos v Vadsteni s sinom Matjažem in snaho Mojco Kucler-Dolinar, nova ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Veliko smo si imeli povedati, obujali spomine, saj se poznamo že dobrih dvajset let. Jožica je pevka v zboru iz Dobrove pri Ljubljani, ki nas je obiskal

tukaj v Göteborgu. Po dobrem kosilu smo se napotili 8 km iz Ljubljane na ogled Polhovega Gradca.

Malokje v Sloveniji se nam na tako majhnem območju razkriva taka bogata kulturna dediščina kot v Polhovem Gradcu in Polhograjski dolini, kjer številni kulturni spomeniki presegajo krajevni pomen. Poleg različnih umetnostnih zvrsti lahko vidimo srednjeveške freske, poznogotsko kiparstvo in renesančno-baročno grajsko arhitekturo. Slovani so postavili prvotni grad, ki ga je leta 1511 porušil potres. Spodnja graščina je današnjo zunanjo podobo dobila v 17. stoletju. Krasi jo grajski park z vodometom, grajen po renesančnih vzorcih in večstoletno lipo. Pozneje so na njej postavili grajsko senčnico-glorieto, ki je bila leta 1853 spremenjena v kapelo. Polhov Gradec zgodovinarji uvrščajo med tiste kraje z gradovi, katerih izvor naj bi domnevno segal v dobo karantanske notranje samostojnosti. Srednjeveški viri ga omenjajo kot gradec, ljudsko izročilo pa ve povedati zgodbo, po kateri naj bi naselje dobilo ime po poljih. Pred gradom je Neptunov vodnjak z letnico 1696. Vse je še v originalu, le kipec sedaj restavrirajo. V samem muzeju urejujejo kapelco, ki bo služila za poroke. Trenutno se pari lahko poročijo v poročni dvorani. V muzejskih dvoranah si lahko ogledamo različne predmete, ki so jih takrat uporabljali, med drugim tudi posodo za gretje postelje in dišavni aparat.

Poročna dvorana v Polhovem Gradcu

Foto: Marija Kolar

Delo v društvu je nekako počivalo vse v pozno jesen. Člani upravnega odbora imajo sedaj to možnost, da velikokrat prav na jesen izkoristimo dopust. Maribor se spreminja, se gradi na vseh koncih in krajih. Moram napisati, da so postali uslužbenci na naših uradih zelo prijazni in pripravljeni pomagati. Kava, pijača, čokolada in sadje je sedaj

ponudba ob obisku pri njih. Vse pohvale vredno - se vidi, da je Slovenija v Evropski skupnosti in tokrat je treba pokazati lepo sliko.

Tudi potres 3. stopnje smo doživeli v Čatežkih Toplicah, epicenter v Brežicah, teden kasneje pa potres na Krškem.

Sedaj, ko postajamo starejši in pridemo na dopust v Slovenijo, pot vodi tudi na pokopališče. Vsako leto je več grobov deležno obiska. Postojimo, prižgemo sveče in misli odhitijo na mladost in vrašanje; »zakaj smo se odpravili od doma«. Nekakšno domotožje, saj doma tudi živijo dobro, izkoristijo vsako priliko, da se poveselijo in nekako sproščeno vzdušje. Morda se varam. Vsega je enkrat konec, tudi dopusta, treba je spakirati in se odpraviti nazaj.

V soboto, 20. oktobra, smo imeli pri Mariji in Zenutu Perovič kostanjev večer. Zasteklena veranda je bila lepo pripravljena in gobja juha je segrela še tako hladno telo. Kostanji, ki jih je Zeno pekel so bili dobri, prijeten pogovor med zbranimi in obujanje spominov. S to tradicijo smo začeli lani in upamo, da bomo nadaljevali. Hvala Marija in Zeno za gostoljubnosti in vsem za dobro razploženje.

Resne zadeve so se razpravljale na sestanku Upravnega Odbora. Srečanje starejših z večerjo bomo predstavili na pomlad ali morda skupaj z Občnim zborom, ker nismo nikjer dobili praznih lokalov za soboto.

Drugo leto praznuje Slovenski Dom 10. obletnico in to bomo združili z Slovenskim srečanjem 5. aprila 2008 v Medborgarhuset v Gamlestadu. Več o tem v naslednji pošti.

V sredo 7. novembra smo srečali dijake z živilske šole iz Maribora. Tukaj bodo tri tedne, komaj so prišli in, če bo prilika bomo naredili še kakšen intervju. Učiteljica Kerstin z tukajšnje šole je vse dijake iz Maribora povabila na svoj dom na otok Styrso, kjer so imeli lep razgled. Z dijakom je tudi prišla ravnateljica šole iz Maribora gospa Blanka Vombergar in mentorica pri pripravi diplom ter učiteljica na šoli, gospa Marija Sraka-Šadl. Vsi stanujejo v vandrarnem na Kvibergu, kjer jim je zelo všeč.

- Špela; zelo prijazni ljudje in izredno dobri gostitelji, je bil njen prvi vtis.
- Metka; se strinja s prijaznostjo ljudi in da so vsi pripravljene pomagati.
- Boštjan; veliko lepih in prijetnih deklet.

No, gotovo bo vtisov in dogodivščin več, ko bodo odhajali. Da je vse to možno, izmenjava učiteljev in dijakov, je Evropska skupnost preko »Leonardo«-projekta to omogočila državam, med temi je Danska, Holandska in Švedska, ki dovoljuje en teden šole in dva tedna prakse pri podjetjih za slašičarje, peke in mesarje. Saj, ko je šola gotova, so dijaki živilski inženirji. Podarili smo jim krožnik Göteborga, kateri bo krasil zid na njihovi šoli. Njihovo darilo - gotovo bo kdo, ki rad kuha, imel priložnost, da umaže predpasik.

Hvala naši koordinatorki Ani, da je imela stike z njimi in jih je nam posredovala. Razkazala jim bo Göteborg.

Umrlj: 6. septembra smo se poslovili v katoliški cerkvi v Göteborgu od našega dolgoletnega člana Janeza Tomažiča 64 let. Ugasnilo je srce, ustavile so se pridne roke. Rad si bil v naravi in v tvoji vikendici in tam si tudi zaspal. Počivaš pod javori na Lundby pokopališču in blizu morja. Janez, pogrešali te bomo. Kdo bo nosil križ v procesiji v Vasteni? Hvala Ti za vse.

Vsem njegovim naše sožalje.

24. in 25. novembra bo v prostorih katoliške šole na Hedenu Božični bazar, kjer lahko kupite ročne izdelke in rabljene predmete.

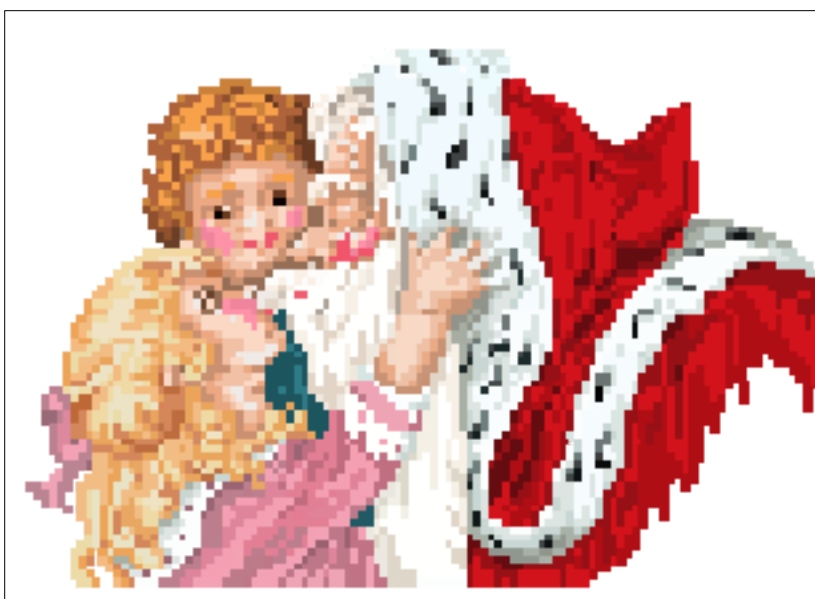
Vesele babice bodo v decembru na Božičnem sejmu v Wismarju.

Ja, leta gredo, kar prehitro. Naši slavljeni:
November; Karel Kolar 65 let
Nada Veble 60 let
December; Marija Kolar 60 let

Prejmite pristrčne čestitke, želimo Vam zdravja in sreče. Nazdravje!

Ni veliko ostalo od tega leta, skoraj bo nastopilo novo.

Vsem, ki ste na ta ali on način pomagali pri delu društva, tudi obiskali naše zabave in srečanja, **hvala**.

Vesele in blagoslovljene božične praznike. Naj novi čas prinese vse kar staro leto je zamudilo, ljubezen, srečo, zdravja in veselje, to naše novoletno je voščilo.

Za Upravni Odbor

Slovenski Dom

Marija Kolar

Novice iz Planike

Ob izteku leta je navada, da se ozremo nazaj in razmislimo kaj je bilo dobrega, kaj slabega in kaj bi bilo mogoče spremeniti, da bi bilo dobro vse, česar se lotimo. To zadnje seveda ni tako enostavno kot zveni, *po vojni je lahko biti general*: ali, z rezultatom v roki je zelo preprosto.

Kot že nekaj zadnjih, lahko mirne duše tudi leto 2007 ocenimo kot dobro. Če bo tako tudi vnaprej se bodočnosti ne bojimo. Letos sicer ob tako zvanem »železnem repertoarju« nismo imeli posebnih prireditev, bil pa bi greh, če ne bi omenili našega tradicionalnega

letnega piknika. Glede na letošnje, milo rečeno vlažno poletje, je bila sobota, 9. junij prijetna izjema. Sončno, prijetno toplo vreme in Francov žar sta privabila na plan Številne goste, ki so se zabavali do poznih popoldanskih ur.

Foto: Sestanek Slovenske zveze, novembra, 2007

Razveseljivo je tudi dejstvo, da se iz leta v leto povečuje število članov. Letos nas je že 206, pred tremi leti nas je bilo kar 16 manj. Mnogo le teh je tudi zelo aktivnih, brez njih bi bilo Upravnemu odboru dokaj težko izpeljati vse načrtovane prireditve. Hvala vsem!

Pred koncem leta bo Planiko in naše najmlajše v petek dne 14. decembra ob

18.30 obiskal še Dedek Mraz ali Jultomte, jih obdaril in - če ne bo preveč utrujen, z

njimi zapel še kakšno lucijino ali božično pesem. *Prosimo, prijavite svoje otroke do nedelje 09. decembra na telefon 494385 – Ivanka, ali 942652 Marjeta.* V ponedeljek, 31. decembra bomo kot ponavadi v Planiki tudi silvestrovali, v soboto, 19. januarja 2008 pa poslovno leto zaključili z občnim zborom.

Družinska kronika

Sredi iztekajočega leta sta zakonca **Anika in Martin Hozjan** praznovala 50. obletnico skupnega življenja ali zlato poroko. To je omembe vreden dogodek, ne spominjam se, da bi se to v Malmoeju primerilo še komu. Otrokom in vsem sorodnikom se s čestitkami pridružuje tudi Planika. **Še na mnoga, srečna leta!**

Vse pa seveda ni tako rožnato kot se zdi, tu in tam se zgodi tudi kaj žalostnega. V Malmoeju sta nas v letu 2007 zapustila kar dva rojaka. Sredi poletja dolgoletni in prizadevni član Planike vse od ustanovitve društva **Benedikt Koncut**, malo pred Vsemi svetimi pa še **Franc Klep**. Vsem žalujočim naše iskreno sožalje in naj jima bo lahka zemlja.

JoF

Udeleženci sestanke SZ, »Planika«, sobota, 24. novembra, 2007

Foto: Slovenski dopolnilni pouk, ki "zacveti" občasno tudi v okviru našega društva, ali še bolje v družinskem okviru. Tokrat je Davida, Daniela in Isabelle Kembro skozi uk slovenščine vodila babica Olga Budja. Oktobar, 2007

Grattis Niklas /Čestitamo/ dig och alla som fyller år i det närmaste!

Bliža se praznični čas – božič, novo leto za vse nas

Vsak po svoje se veselimo božičnih in novoletnih praznikov: nekateri zaradi lepih božičnih običajev, drugi spet zaradi verske vsebine – za božič praznujemo Jezusovo rojstvo. Prestop v novo leto pomeni tudi nekaj posebnega za vsakogar, obujamo spomine na že prehojene poti in se nadejamo, da bo tudi prihodnje leto srečno, zdravo in veselo. Enako voščimo tudi sorodnikom, prijateljem in znancem.

Priseljenci in izseljenci, konkretno Slovenci na Švedskem, pa ne poznamo le pozitivnih strani prihajajočih se praznikov, obstajajo tudi negativne. Lahko bi jim rekli

kulturna trčenja in kulturna srečanja. Predvsem se naše okolje razlikuje od okolja, ki smo ga bili vajeni doma. V tistih časih, ko smo zapuščali svojo domovino, v Sloveniji javno nismo praznovali božičnih praznikov, to je bil čisto navaden delovni dan. Novo leto pa se je praznovalo tudi takrat z dvema dela prostima dnevoma.

Na Švedskem je to drugače – božič je največji praznik v letu, k temu spadajo skoraj tri tedenske otroške in dijaške počitnice. Slovenski priseljenci smo povečini prinesli s seboj svoje verske običaje – polnočnica in božični dan nam veliko pomenita, v tem vidimo priložnosti za povezovanje družinskih vezi. Švedi pa praznujejo božič predvsem zaradi starih običajev, tako je že iz poganskih časov, pozneje iz časov katolicizma in nato protestantizma. Tudi Švedi menijo, da je božič družinski praznik, družinska srečanja se dogajajo predvsem na božični večer, ko družino obišče božiček (*tomte*) z obilnimi darovi (*julklappar*). Slovenci tudi ta običaj začenjamo jemati

za svojega, kaj nam pa drugega preostane! Po preobilici hrane in k temu še močna pijača (*julglögg*), opuščamo polnočnico, ki nam je nekoč veliko pomenila. S tem zapostavljamo verske in splošne slovenske običaje, kar škoduje pri vplivanju na naše otroke in njihove družine. Otroci slovenskih priseljencev se vežejo predvsem s Švedi, tako so te mlade družine dokaj multikulturne.

Kulturna srečanja lahko povzročajo razne probleme, ki se kažejo v kulturnih trčenjih; tudi najboljši nameni ne morejo spremeniti dejstva, da so ljudje z drugačno kulturo od naše, drugačni. Je to zares le problem? Naši pogledi skozi življenjske izkušnje se spreminjajo. Zato bodimo pazljivi z uporabo pojma *kulturno trčenje*, bodimo raje optimisti in prepričani, da iz multikulturnih srečanj prihajajo pozitivne reči, ki nas bogatijo. Spoštujmo običaje in kulturna izražanja drugih, vendar spoštujmo tudi svoje, slovensko. Posebnosti raznih kultur so nastale skozi srečanje z raznimi kulturami, niso nekaj statističnega, ampak spremenljivega. Od nas samih in od naše okolice je odvisno, v katero smer se je in se bo kultura razvijala.

Nezadovoljni smo, ker naši otroci in partnerji premalo obiskujejo cerkvene obrede in slovenska društva, vnuki še manj. Švedsko društvo jih je integriralo, vzelo za svoje, mi – prva generacija – stojimo pa še vedno ob strani. Tu bomo tudi ostali, zato je še kako pomembno, da gojimo kulturno dediščino svojih prednikov, ker bomo sicer oslabili lastno zavest, slovensko identiteto. Pogledi na življenje se pri starejših razlikujejo od mladih in obratno, pa najsi bo to doma ali na tujem. Zato je povsem normalno, da nastajajo kulturne razlike. Nove ideje se porajajo v kulturnih razlikah, ki nam jih prineso srečanja. Najplodnejši način razmišljanja je spoznanje, da različne kulture na verskem in drugih poljih so, vendar so razlike relativne, spremenljive. Ljudjem je dano, da postopoma razumevamo stvari, ki so se nam včasih zdele povsem nerazumljive.

V imenu društva Orfeum in v svojem imenu vam želim vesel božič in srečno novo leto!

A. Budja

Na prejšnji strani Dominika in Therese z otrokoma; Spodaj naši pozni jesenski dopustniki: Karlinovi na obisku pri Mali Nedelji ter Brata Jože in Justin Hvala z nečakoma

Oktober, 2007

Slovenska umetniška razstava v Olofströmu

Člani likovne sekcije in oba učitelja slovenskega dop. pouka ter še nekaj pridnih članov so že v petek celo popoldne do večera pripravljali dvorano v Jämshögs Medborgarhus za likovno razstavo.

Najprej smo pripeljali iz društvenih prostorov stvari za okrasitev dvorane in premične zidove za razstavo, ki so precej težki in veliki, da jih moramo voziti na strehi avtomobila ali pa s prikolico. Če hočeš organizirati dobro in kvalitetno razstavo se moraš zelo potruditi.

Likovna sekcija je razporedila premične zidove na katere so postavili kar 28 slik z motivi iz Slovenije in Švedske. Ostali smo pripravljali dvorano za

Vinsko trgatEV. S seboj smo imeli veliko rož, listja raznih barv in na sveže odrezane veje vinske trte, katero ima doma Ciril.

Ob sedmih zvečer smo se zadovoljni usedli in si ogledali sad našega dela, prav prilegla nam se je kranjska klobasa, kava in pecivo, ki nam ga je ponudila Nada. Po dolgem pogovoru smo zaklenili vse prostore in se odpeljali domov, saj imamo vožnje skoraj eno uro.

V soboto 27. oktobra smo ob 18.00 uri odprli likovno razstavo in takoj zatem so že začeli prihajati prvi obiskovalci in gosti. Razstavljala je društvena likovna sekcija, ki se sestoji iz Dušanke Kelečinji, Silvane Stopar, Nada Žigon, Sabine Kranjc in pok. Dušana Beleca.

Razstavo smo priredili s pokroviteljstvom Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter ABF-a v Olofströmu. Likovna sekcija deluje kot krožek ABF-a, najbolj aktivni pa sta Duška Kelečinji in Silvana Stopar. Silvana in Duška imata med letom več razstav, vsaka za sebe in na različnih mestih skupno z švedskimi likovnimi umetniki. Duška razstavlja večkrat v Olofströmu, Silvana pa v Ronnebyju in Emmabodi. Letos ni bila Duška ne vernisaži razstave, ker je istočasno praznovala Abrahama in jo je mož povabil na štirinajstdnevno potovanje v Egipt. Čudovito a ne!

Vinska trgategv 07

V Olofströmu nismo še nikdar praznovali Martinovanja ampak imamo tradicionalno slovensko vinsko trgategv. V Jelšanah pri Ilirski Bistrici, kjer sem jaz doma, smo imeli le brajde za senco z grozrdjem. Druge vinske trte nismo imeli, zato tudi nismo nikdar govorili o martinovanju ali vinski trgatvi. Pri

nas so bili le shodi - vaške veselice, ki so bile po svetnikih, ki smo jih imeli v cerkvah. V Jelšanah smo imeli Marijo - mater božjo in smo vsako leto imeli veliko veselico-shod v avgustu. V oktobru pa je bila v Kastvu na Hrvaškem Bela nedelja in tam se je točilo mlado vino. Do Kastva smo imeli 16 km, do hrvaške meje pa le 1 km. Tako, da sem spoznal *Vinsko trgategv* prvič v Olofströmu. Od leta 1976 pa do danes sem bil prisoten skoraj na vsaki trgatvi, le takrat me ni bilo, ko

sem se ponesrečil na delovnem mestu.

Minulo leto smo imeli na Vinski trgatvi ansambel iz Slovenije, letos pa smo zaprosili Viktorja Semprimožnika, ki je dal vgraditi v harmoniko »cel ansambel«, da nam je igral na veselici. Z Viktorjem smo bili zelo zadovoljni saj igra po naših željah in tudi glasba ni preglasna, kar nam zelo ustreza. S svojo harmoniko je nastopil tudi Ferdo Zakrajšek, ki ima zelo rad slov. narodno glasbo, do veselice pa imajo kar 150 km.

Na veselici je bil tudi najmlajši član slovenske šole Mike Kranjc, ki je s svojo mamo Sabino z veseljem prodajal srečke za loterijo. Najlepše je bilo to, da je Mike prav na ta dan praznoval svoj osmi rojstni dan, tako da smo mu zapeli in ga slavili vsi prisotni na Vinski trgatvi. V čast nam je bilo da je z nami slavil svoj rojstni dan.

Opaziti pa je da smo vsak dan starejši, kajti ob polnoči so bili plesalci precej utrujeni in dvorana se je začela prazniti. Mi pa smo pospravljali do druge ure zjutraj in vse stvari vozili nazaj v društvene prostore, ki so oddaljeni okoli 5 km. Žal nam je le bilo, ker se vsako leto manj in manj ljudi udeležuje veselice, glede na starost, zdravje in veliko oddaljenost.

SLOVENSKA ŠOLA

Slovensko šolo bomo zaključili 22. decembra, naslednje leto pa bo začetek šole v februarju. Likovna sekcija pa ima krožek že v januarju, samo da ni preveč snega na cestah.

- **Plan dela 07/08**
- 22. decembra, Miklavževanje.
- 30. decembra, slov. maša in skupno kosilo.
- 15. marca 2008, Dan žena in občni zbor
- Društveni prostori bodo odprti, ko bo likovna sekcija imela krožek, to je v nedeljah od 16.00 ure naprej.

Ciril M. Stopar, KD Slovenija, Olofström

Svensk-slovenska vänskapsföreningens

Nyhetsbrev hösten 2007 Svensk samtalsgrupp?

Inom den Svensk-Slovenska Vänskapsföreningen har det framkommit ett **intresse för att starta informella samtalsgrupper**. Syftet med dessa grupper är att främst de som inte har slovenska som modersmål, men ändå har en viss språklig grundkunskap, skall kunna träffas för att konversera. Detta för att man lättare ska kunna upprätthålla sina slovenska språkkunskaper.

Tanken är att dessa träffar skall vara kostnadsfria för nuvarande och före detta medlemmar. Vi har vidtalat en tilltänkt samtalsledare, som kan tänka sig att ställa upp. Men, för att få veta hur många som är intresserade behöver vi få in besked om just **Du** är intresserad, eller inte.

Först när vi har fått in svaren kan vi återkomma till de som är intresserade och ge förslag på plats, tid och datum för sagda samtalsgrupper.

Vårt mål är att vi ska ha hunnit genomföra åtminstone tre samtalstillfällen innan jul. Därför uppskattar vi om Du kan oss **besked snarast möjligt** om Du är, eller inte är intresserad.

Detta för att ge vår samtalsledare gott om tid för att planera.

Vänligen **kontakta Carmen Gregorsson på 070-752 69 79** eller via e-post, **c_gregorsson@hotmail.com**

Nu är det igen mörkare och kallare för varje dag. Om två månader är det jul och nyår och vi skall umgås med familj och vänner och förhoppningsvis ta det lite lugnare. Men vi ses dessförinnan - eller hur?

SSVF:s styrelse vill med detta Nyhetsbrev informera er om aktiviteter som vi genomfört under år 2007 samt om förslag till aktiviteter som vi för närvarande jobbar med.

I maj månad var bibliotekarien och författaren Tilka Jamnik från Ljubljana här i Sverige och deltog i ett symposium om Astrid Lindgren. Där presenterade Tilka Jamnik sin egen slovenska bok om Pippi Långstrump "Pika v knjiznici". Hon tog sig även tid att för oss presentera ny

slovensk barn- och vuxenlitteratur. Föreningen fick även ett antal slovenska böcker som nu finns för utlåning.

Lördagen den 2/6 var vi på guidad visning i Carl von Linnés Hammarby i Uppsala. Både museet med bland annat Linnés arbetsrum och den vackra lunden med slingrande stigar och växter var intressanta att se. Vi såg även växten *Scopolia carneolika* som härstammar från Slovenien och som Linné tillsammans med den slovenska läkaren Scopoli utvecklade till läkemedel.

Och nu till alla nyheter:

Vi jobbar med vår HEMSIDA. Nu kan du hitta den under en ny webbadress:

www.svenskslovenska.se Adressen är enklare och lättare att komma ihåg. Innehållet håller vi på att uppdatera och komplettera. Kom gärna med förslag på innehåll och ideer kring vår hemsida. Även föreningens nya mailadresser finns nu på den nya hemsidan: till ex. info@svenskslovenska.se .Så skriv till oss.

Lördagen den 27/10 arrangerar vår förening ett EKUMENISKT MÖTE med föredrag och samtal om katolicismen och protestantismen. Läs mer om det i den separata inbjudan.

Den 24/11 planerar vi en DISKUSSIONSEFTERMIDDAG med Boris Benulic, journalist och kolumnist i tidningen Metro. Boris härstammar från Slovenien. Vi ses i Östra Reals gymnasium, Karlavägen 79 lördagen den 24/11 kl. 15.00 till 18.00. Mer information om det kommer senare

Till våren, troligen i maj 2008, vill vår förening tillsammans med Slovenska föreningen bjuda till en TRÄFF i ”gamla slovenska huset” i FARSTA. Det blir en sammankomst för oss och våra vänner, förhoppningsvis under lindarna på gården. Vi håller på att bilda en festkommitté.

Föreningens ambition är även att bilda en slovensk samtalsgrupp. Läs mer om det i bilagan: SLOVENSK SAMTALSGRUPP. Är du intresserad v.g. lämna besked snarast möjligt.

Vi har tagit kontakt med RIKSARKIVET som skall arkivera föreningens dokument för åren 1991 till 2002. Även våra broschyrer och utställningsmaterial är Riksarkivet intresserat av.

Ett av besluten på SSVFs årsmöte 2007 var att revidera och komplettera FÖRENINGENS STADGAR. Vi jobbar med uppdateringen och planerar att skicka ändringsförslaget till våra medlemmar före nästa årsmöte, i april 2008, för eventuella synpunkter och godkännande.

Föreningen har med hjälp av Helena Jarl Kerzar och Lojze Hribar sponsrat tryckning av en slovensk BOK OM ASTRID LINDGRENs familj och Pippi Långstrump. Boken är skriven av Marjan Marinsek med anledning av Astrid Lindgrens 100-årsjubileum.

Övrig information:

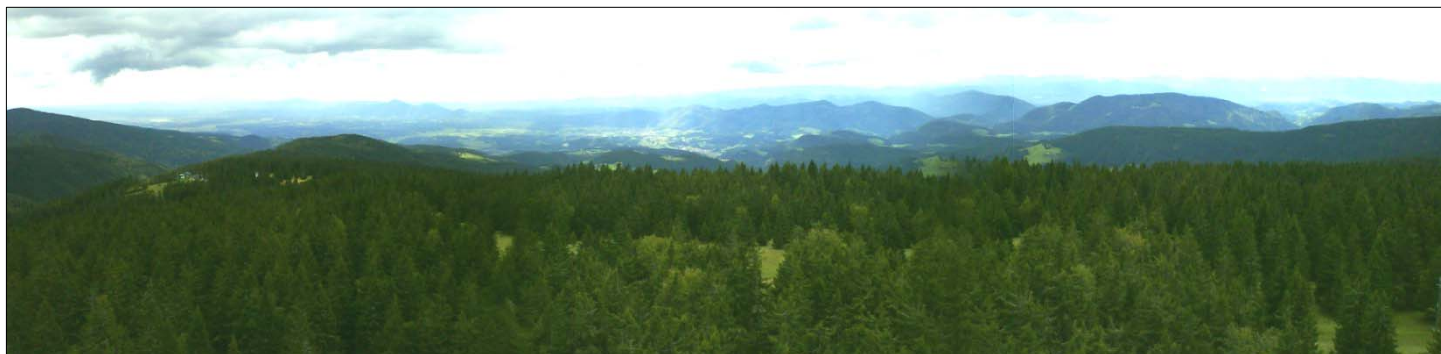
Tisdagen den 23/10 kl 19.30 kan ni gå och lyssna på PIANODUETTKONSERT av Bojan Gorisek och Milko Lazar från Slovenien. Konserten äger rum i konsertaulan , Nybrokajen 11 och biljetter säljs på plats.

Om du vill låna och läsa SLOVENSKA BÖCKER finns det ett bra urval av både barn- och vuxenlitteratur på Stockhoms stadsbiblioteks Internationella avdelning, Odengatan 59. Besök biblioteket, bläddra i böckerna och beundra den berömda huvudbyggnaden av arkitekt Gunnar Asplund, som i sin tur beundrade den store slovenske arkitekten Joze Plecnik.

Som ni säkert alla vet blir SLOVENIEN ORFÖRANDE I EU från och med 1 januari 2008 i ett halvt år framåt.

Och slutligen: Nu är det dags för dem som inte hunnit betala medlemsavgiften för år 2007. Postgironumret är **629 38 83-2** och summan även i år **150 Kr** per person. Glöm inte att skriva ditt namn på inbetalningskortet. Vi tar gärna emot även frivilliga bidrag. Tack på förhand. Ha det så bra tills vi hörs och ses nästa gång.

Stanislava Gillgren, ordförande

Lep pozdrav iz Rogle!*Suzana Macuh*

7.ega julija 2007 – to soboto smo prevozili avstrisko-slovensko mejo Šentilj in od takrat sem že v Sloveniji! Najprej sem si privoščila tri tedne dopusta, a seveda sem si medtem začela ustvarjati in pripravljati za moje prihodno leto v Sloveniji!

Konec julija sem dobila službo za dva meseca v podjetju Unior d.d program turizem (www.unior.si , www.rogla.si) kjer sem še danes. Oktobra so mi podaljšali pogodbo za 6 mesecev, tako, da bom celo zimsko sezono na Rogli! Trenutno delam v strežbi, ali pa pri prodaji kart na letno-zimskem sankališču. Sanke so na enem tiru, luštna zadeva! Sem že vodila skupine po Rogli, tudi v hotelu pomagam če je treba, včasih sem v komerciali, po domače rečeno – »sem deklica za vse«!

Danes, 20.ega oktobra je zapadel prvi sneg na Rogli, 10 cm ga že imamo! Ta teden sva skupaj z vodjo komercialne bili na Švedskem in na Norveškem (4 dni) in sva delali reklamo za naše podjetje. Imeli smo »Slovenian workshop« v Stockholmu in v Oslu tako, da sem že imela priliko skočiti na Švedsko! Gor sva šli z namenom, da naveževa stike z agencijami iz Nordijskih dežel in upamo, da bomo v prihodnjem dobivali Skandinavce tudi v Žreče!

Nekega dne v mesecu oktobru sem

zagledala znane obraze na Rogli. Nepričakovano sem srečala družino Ratajc iz Göteborga na Rogli. Zame je bilo to zelo lepo presenečenje in naenkrat mi je ta obisk polepšal dan! Delo je lušno, zanimivo in dnevi tako hitro minevajo, da bo kmalu zimska sezona med nami!

Življenje v Sloveniji se mi dopade, ljudje si vzamejo čas drug za drugega, si pomagajo med sabo in so družabni! V Sloveniji se mi dopade in sem vesela, da sem

se odločila, da ostanem tukaj za dlje časa. Je pa res, da odkar smo dobili euro, se je marsikaj podražilo, Slovenci pravijo, da plače so pa ostale iste in mnoge skrbi, kako se bo to nadaljevalo in kako se bo končalo.

Novo v mojem življenju je tudi to, da sem se vpisala v folkloro. Vsaki četrtek hodim na vaje v Poljčane. Povprečna starost v skupini je 23 let in čeprav sem bila samo dvakrat na vajah, sem že ugotovila, da je to prava stvar zame! Moje nove prijatelje zanima, kako je gor in so mi že rekli, da želijo nastopati med Slovenci na Švedskem, tako, da... se priporočamo! :o)

Trenutno sta ata in mama na dopustu v Sloveniji in mi je lepo ju imeti tukaj!

Na koncu bi še rada pozdravila vse, s katerimi se poznamo, predvsem pa člane Slovenskega društva Simon Gregorčič v Köpingu ter mojo družino v Köpingu, katero močno pogrešam!

Suzana Macuh

Nasvidenje do prihodnjič!
Suzana Macuh

3215 Loče
Slovenija

Vesela sem vsakega pisma/emaila/klica!
Suzana Macuh
Draža vas 6

suzana.macuh@gmail.com
+386 31 464 850

Iz Malmö-ja se nam je oglasila mlada rojakinja Andreja Peternelj

Živjo Gusti in Zvonko!

Foto: *Andreja, Jelka, Zvonko, Gusti in Danni*

Najlepša hvala za vajino prijaznost in gostoljubnost prejšnjo nedeljo! Lepo in prijetno je bilo govoriti z vami, zato me zelo veseli, da smo se spoznali! Med tednom sem imela veliko dela, zato se šele sedaj oglašam.

V ponedeljek sem šla z Danni, ko je obiskala profesorja Jureta Piškurja. Prej nisem vedela, da obstaja kakšen slovenski profesor v Lundu.

Tuula, mama od mojega fanta Jesperja, je bila v petek pri nama na obisku, in sem ji povedala, da sem bila pri vama v Landskroni, in takoj, ko sem rekla Budja, je rekla: "Ja så klart, Budja, jag vet vilka de är, systrarna Budja har sjungit hos oss."

V decembru bom začela delati v Helsingborgu, 50% bom zaposlena, 50% bom delala pa diplomsko. Upam, da bo vreden in da se bom hitro navadila preživljati ure na vlaku.

Mimogrede, letos spomladi je Pošta Slovenije objavila znamko z mineralom, ki je v jami, ki se nahaja pred hišo mojih staršev, v Ravnah pri Cerknem od kjer sem jaz. Mislim, da sem omenila, da imamo jamo samo par metrov od vhoda v hišo. Je majhna jama, samo ima zelo lepe kristale. Deset let je bila odprta za turiste, sedaj je pa zaprta. Na tej povezavi si znamko lahko ogledate: <http://www.posta.si/Namizje.aspx?tabid=698&artikelid=8825>

Lep pozdrav Andreja

Znamke leta 2007

Slovenske kraške jame so Voda, obogatena z prsti raztaplja zakrasele kraškimi jamami. V njih se izločajo minerali kot jih tvori mineral kalcit, aragonit je redek. Slovenski najpomembnejši naravni spomenik z aragonitnimi kristali, ki so predstavljeni na znamki, je Ravenska jama pri Cerknem. Do 10 cm dolgi igličasti kristali tvorijo žarkaste kopeče po jamskem stropu in stenah. Aragonit je poimenoval mineralog Werner po španski pokrajini Aragón že leta 1796. Po kemijski sestavi je to kalcijev karbonat – CaCO_3 , tako kot kalcit in vaterit. Aragonit se loči od njiju po prostorski razporeditvi atomov v kristalni rešetki. To je vzrok za različne oblike in simetrije kristalov in njegovo večjo trdoto in gostoto ter drugačno razkolnost. Ortorombična kristalna rešetka določa aragonitnim kristalom stebričaste in igličaste oblike. Vzporedno rastoči kristalčki se lahko združujejo v nepravilne vejaste kapniške oblike. Ukrivljeni sigasti in kristalni vejasti skupki, ki na videz ne sledijo gravitaciji, so helikriti. Več aragonita nastaja pri višjih jamskih temperaturah. Pri nas ga v redkih jamah omogoča posebna kemijska sestava tamkajšnjih vod. Ko v njej prevladuje magnezij, ta zavre rast kalcita in namesto njega se izloča aragonit. Aragonit se lahko izloča tudi iz ohlajajoče se vode ob nekaterih toplih izviroh. Z menjavanjem prirastnic aragonita in organskih snovi v nekaterih školjkah nastanejo biseri. Aragonit tvori večino školjčnih lupin in polžje hišice ter skelete koral.

ARAGONIT

svetovno znane tudi po svojem kapniškem okrasju. ogljikovim dioksidom iz ozračja in predvsem iz kamnine, predvsem apnenca in manj dolomite zaradi izhajanja ogljikovega dioksida iz vode skorjasta siga v najrazličnejših oblikah. Večinoma

Dr. Uroš Herlec Vir: It, 2007

V. konferenca slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije
SSK, Ljubljana, 2007

Foto: skupinska, sprejem V vladni palači je udeležence konference sprejel minister za finance, dr. Andrej Bajuk, ki najprej opravičil predsednika Vlade RS, Janeza Janšo. Zbranim je namenil pomenljive besede: »Jaz zaupam v ustvarjalnost slovenskega človeka, dokaz za to ste Vi, uveljavljeni rojaki iz tujine«. Ob njem so se z nami družili še minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, minister za razvoj, dr. Žiga Turk, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zorko Pelikan, ter predsednik državnozbornske komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, mag. Janez Kramberger.

Strokovna srečanja, ki jih pripravljamo pri Svetovnem slovenskem kongresu nosijo geslo: **POTI ZNANOSTI K EDINOSTI SLOVENCEV**. V tem duhu smo z ničemer bolj pomenljivim kot s Prešernovo Zdravljico začeli tudi tokratno, že V. konferenco slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov, ki je potekala 4. in 5. oktobra v hotelu Slon v Ljubljani.

Konferenco smo pripravili s pomočjo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Agencije RS za raziskovalno dejavnost RS, in generalnega sponzorja Holdinga Slovenskih elektrarn d.o.o.

Namen konference je bil vključiti in povezati naše intelektualno bogastvo v tujini z domačim znanstveno – razvojnim in podjetniškim potencialom. Teh povezav se zaveda tudi naša vlada, tako organizatorji tudi razumemo in s spoštovanjem sprejemamo odločitev predsednika vlade, Janeza Janša, da je prevzel častno pokroviteljstvo nad konferenco.

Uvodni pozdravni nagovor predsednika Svetovnega slovenskega kongresa, dr. Borisa Pleskoviča lahko strnemo v misel, da je današnji globalizacijski čas res čas vladanja kapitala a prodorni in močni vse bolj postajajo tisti, ki imajo talente, jih iščejo v svetu, domače pa načrtno vzgajajo in izobražujejo. Svetovni slovenski kongres s strokovnimi srečanja že desetletje na to slovensko bogastvo v tujini opozarja, predvsem pa na vse bolj potrebno povezavo visokega šolstva in znanosti z gospodarstvom, ki predstavlja temelje za narodov obstoj in blaginjo.

S pozdravnim nagovorom nas je počastila še čisto na novo izvoljena ministrica za znanost, Mojca Kucler Dolinar, z dodatnim plodnim sodelovanjem v programu pa z domače strani

predvsem akad. prof. dr. Boštjan Žekš, predsednik SAZU in dr. Žiga Turk, minister za razvoj ter rektorji slovenskih univerz.

Raziskovalne politike in uresničevanje nacionalno raziskovalno razvojnega programa (NRRP) Udeleženci konference, zbralo se nas je preko 200, smo se po pozdravnih besedah gostov lotili obsežnega in zahtevnega programa, začeniši z obravnavo raziskovalnih politik in njihovega uresničevanja. Iztočnice so pripravili prof. dr. Dušan Povh, več let na vodilnih mestih pri Siemens-u iz Nemčije, dr. Primož Pristovšek, direktor Direktorata za znanost in visoko šolstvo in prof. dr. Janez Bešter, s Fakultete za elektrotehniko, Univerze v Ljubljani. Dr. Bešter je v tem sklopu vodil tudi okroglo mizo: *Kje so ovire za uresničevanje NRRP*. Ob njem so sodelovali: Blaž Golob z Agencije za raziskovalno dejavnost RS, prof. dr. Andrej Umek, z Univerze v Mariboru, in prof. dr. Jadran Lenarčič, direktor Instituta Jožef Stefan. Zaključke razprave lahko strnemo v naslednje: Nacionalni raziskovalno razvojni program očitno ni bil vključen v politične programe. S tem ni dobil odziva v državnem proračunu in ustreznih zakonih. Rešitev ni predvsem v prerazporejanju denarja, ampak v transparentni delitvi državnega denarja in v dotoku svežih sredstev za razvoj visokih tehnologij.

Izjemno zanimivi predstavitvi predstavnika Evropske komisije, dr. Sohail Luke, ki je bila osredotočena na pomen in izdelani strategiji Unije do diaspore, smo prisluhnili na začetku programa drugega dneva konference.

Foto: gostje s slavnostnega začetka konference znanstvenikov zbrani visoki gosti: (z leve - Dr. Dušan Povh, podpredsednik SSK za Evropo, Zorko Pelikan, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Žiga Turk, minister za razvoj, akad. prof. dr. Boštjan Žekš, predsednik SAZU, dr. Boris Pleskovič, predsednik SSK, Mojca Dolinar Kucler, ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, mag. Janez Kramberger, predsednik Komisije za DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu,

Marjan Terpin, prvi podpredsednik SSK in dr. Pristovšek, direktor direktorata za znanost.)

Izkušnje slovenskih znanstvenikov v tujini Dr. Anton Mavretič, Boston University, ZDA, ki bil eden prvih pobudnikov za srečanja slovenskih izobražencev iz sveta v Sloveniji, je uvedel v najpomembnejši del programa: predstavitev naših biserov znanja na tujem. Tokrat so se s svojimi v svetovni vrh segajočimi uspehi še v mladih letih predstavile: dr. Saša Bajt, Lawrence Livermore National Laboratory, ZDA, mednarodno priznana strokovnjakinja za optiko in članica skupine NASA, ki raziskuje kometni prah; dr. Tanja Dominko, vrhunška raziskovalka na področju celičnih terapij in regeneracijske medicine, Worcester Polytechnic Institute, ZDA; in prof. dr. Mateja Jamnik, izjemna matematičarka in strokovnjakinja za umetno inteligenco z računalniškega laboratorija Univerze v Cambridgu, Velika Britanija. V tem sklopu so se predstavili še prof. dr. Milan Miklavčič, matematik, profesor na Michigan State University, ZDA, Dr. Egon Zakrajšek, član ožjega vodstva Ameriške centralne banke, dr. Zmago Prelec z Zavoda za tehnično termodinamiko in energetiko, Univerze na Reki in z izsledki raziskave o rabi slovenščine v zamejstvu dr. Maja Mezgec, sodelavka Slovenskega raziskovalnega inštituta

v Trstu. Dr. Miomir Kneževič z Zavoda za transfuzijsko medicino nas je seznanil z izjemnim rojakom, prof. dr. Petrom Leskovarjem iz Nemčije, in predstavil njegovo delo na področju raziskav zdravljenje pankreatičnega raka.

Predstavitev spletnega foruma Svetovnega slovenskega kongresa Dr. Dušan Povh, rojak iz Nemčije, predavatelj tudi na Univerzi v Pekingu, je že dlje časa spodbujal Svetovni slovenski kongres k vzpostavitvi spletnega foruma za Slovence po svetu. Na konferenci je predstavil njegov namen: stalno povezovati naše strokovnjake po svetu in doma – tudi tiste, ki se ne morejo udeležiti strokovnih srečanj v domovini, jim posredovati kontakte s podjetji, univerzami in raziskovalnimi organizacijami, jim nuditi informacije o razpisih za prosta delovna mesta, o raziskovalnih razpisih in štipendijah v Sloveniji in tujini, o mednarodnih projektih, jih spodbujali k članstvu ocenjevalnih komisij, tudi mentorstvu podiplomskim študentom; in jim predstavili možnosti za vračanje v Slovenijo...

Prenos znanja Po številu objavljenih strokovnih člankov Slovenci sodimo v sam vrh, še posebno na področju matematičnih ved, žal pa nam spodbujanje inovativne kulture in prenos visokih tehnologij v gospodarstvo ne uspeva najbolje. Čemu je tako, so poskušali odgovoriti in nakazati rešitve naslednji sogovorniki: uvodničar dr. Edvard Kobal, direktor Slovenske znanstvene fundacije, dr. Žiga Turk, minister na Službi Vlade RS za razvoj; prof. dr. Peter Stanovnik z Inštituta za ekonomska raziskovanja, doc. dr. Borut Likar, ustanovitelj Inštituta za inovativnost in tehnologijo, prof. dr. Marjan Rupnik z Medicinske fakultete v Mariboru. Doc. dr. Aleš Štrancar, raziskovalec - imetnik več patentov s področja biotehnologije in podjetnik, je kritično ocenil neugodno slovensko finančno okolje in izpostavil izobraževalni sistem, ki ne spodbuja ljudi k raziskovalno- podjetniški miselnosti. To so bile tudi glavne iztočnice okrogle mize: *Kako spodbuditi razvojno raziskovalno delo v podjetjih?* ki jo je ob sodelovanju dr. Aleša Miheliča, direktorja Direktorata za tehnologijo, prof. dr. Matjaža Muleja z Univerze v Mariboru, Andreja Polanca z Iskratel-a, Roka Uršiča s podjetja Instrumentation Technologies, prof. dr. Jureta Piškurja z Univerze v Lundu, Švedska, mag. Sama Hribarja Miliča, predsednika Gospodarske zbornice Slovenija, in prof. Antona Pavla Železnikarja, predstavnika Inštituta Jožef Štefan vodil doc. dr. Miomir Kneževič z Nacionalnega inštituta za biologijo. Sporočilo te okrogle mize: Proračunska sredstva naj bodo v večji meri namenjena za raziskave, uporabne v gospodarstvu. Država naj načrtno in v kratkem roku vzpodbudi ustanovitev centrov odličnosti, tehnoloških mrež in vzpostavitev ustvarjalnega središča mladih talentov.

Foto: dominko – bajt – jamnik- miklavcic
Tri kongresne »zvezde«: z leve: dr. Tanja Dominko, vrhunska raziskovalka na področju regeneracijske medicine, Worcester Polytechnic Institute, ZDA dr. Saša Bajt, Lawrence Livermore National Laboratory, ZDA, mednarodno priznana strokovnjakinja za optiko in članica skupine NASA, ZDA; in prof. dr. Mateja Jamnik, izjemna strokovnjakinja na področju umetne inteligence z računalniškega laboratorija Univerze v Cambridgu, Velika Britanija. Ob njih prof.

dr. Milan Miklavčič, profesor na Michigan State University, ZDA.

Slovenske univerze Dr. Romana Jordan Cizelj, poslanka Evropskega parlamenta je v uvod presoji o kvaliteti našega visokošolskega študija spregovorila o merilih za dobro univerzo. Prednjačijo: kvaliteta upravljanja, odprtost pri zaposlovanju, izvirnost in avtonomija pri oblikovanju programa, nagrajevanju in financiranju. Prof. dr. Alojz Kralj, član SAZU je opozoril na prepotrebno mednarodno uveljavitev slovenske univerze, ki jo je moč doseči le z mednarodnimi aktivnostmi, kamor sodi tudi mednarodno ovrednotenje njenega dela. Dr. Dušan Petrač, NASA, ZDA in prof. dr. Marjan Rupnik sta dodala, da pri tem moramo in moremo računati na vključevanje rojakov iz sveta. Le akademski prostor moramo odpreti in mu z več odgovornosti dati ugodnejšo klimo. Tudi nove univerze, o katerih sta spregovorila akademik prof. dr. Boštjan Žekš in prof. dr. Ludvik Toplak kot konkurenca obstoječim, so pot in motor razvoja regij in države. Prof. dr. Danilo Zavrtnik, z nove nastale Univerze v Novi Gorici, je poudaril razvojno-raziskovalno naravnost ustanove, ki ji predseduje.

Odgovor na vprašanje, Kakšne reforme potrebujejo slovenske univerze? smo nakazali z zadnjo okroglo mizo, ki jo je vodil dr. Boris Pleskovič. Razprava je imela svojo moč, saj smo ob zanimivem odzivu navzočih v dvorani gostili rektorje vseh treh slovenskih univerz: prof. dr. Andrejo Kocijančič z Univerze v Ljubljani, prof. dr. Ivan Rozman z Univerze v Mariboru, in prof. dr. Lucijo Čok z Univerze na Primorskem. Pridružila sta se jim še dr. Tomaž Pisanski, predsednik Sveta RS za visoko šolstvo in prof. dr. Alojz Kralj iz SAZU.

Okrogla miza (prof. dr. Jure Piškur - drugi z desne strani) Kako spodbuditi razvojno raziskovalno delo v podjetjih, na kateri je sodeloval tudi Jure Piškur. V svojem posegu je izpostavil dolžnost profesorjev na univerzi, dobo učiti in raziskovati, a da je prav tako pomemben njihov prispevek za prenos tehnologij v industrijo. Univerzitetne študijske programe bi morali dopolniti s podjetniškimi vsebinami.

Konferenco smo zaključili s sklepi in naslednjim pomembnim sporočilom. Država naj v partnerstvu z univerzami, instituti in gospodarstvom spodbudi vzpostavitev programov »od doktorata do podjetja«, saj je prenos znanja v prakso pomembnejše kot zgolj absorbiranje znanja in doseči visoko število teoretičnih doktoratov. Mladim raziskovalcem na univerzi moramo nuditi tudi možnost delovati v industriji. S tem bi jim po študiju omogočili lažji prehod z univerze v industrijo. Poleg tega moramo študente spodbuditi in jim tudi pomagati, da bodo prišli na daljša izpopolnjevanja v tujini. Slovenski znanstveniki v tujini jim lahko pri tem pomagajo.

In za konec še pomembna misel dr. Egonu Zakrajški, člana ožjega vodstva Ameriške centralne banke: znanje potrebuje pogum, iskričnost, tveganje... Kako v svetu znanja in podjetniške prodornosti napredujemo Slovenci pa bomo prevetrili na naslednjem Kongresnem srečanju, sredi oktobra čez dve leti.

Tekst in foto Jana Čop

Slovenci s severa

Odmevi na razstavo

ŽIVLJENJE, DELO IN USPEHI ROJAKOV NA ŠVEDSKEM

RAZSTAVA

Slovenci s Severa

Foto: Elenja Hočevar

Olga, Avgušтина in Jelka Budja, Jana Čop, Majda Kobal, Jože Drolc, Zvone Podvinski in Emil Milan Starc

S Slovenci, ki živijo na Švedskem, so ob odprtju razstave *Slovenci s severa*, na Svetovnem slovenskem kongresu pripravili pogovorno kulturni večer. Prvi Slovenci so se začeli preseljevati na sever Evrope konec 50 let, največji val pa je bil med leti 1960 in 1970. Med slednjimi je leta 1964 odšla na obisk na Švedsko tudi takrat 19-letna Avgušтина Budja, ki pa jo je sever tako očaral, da je za preselitev navdušila tudi starše, sestre in brata. Kot je povedal duhovnik Jože Drolc, so bile sestre Avgušтина, Olga in Jelka Budja tudi pobudnice za ustano-

vitev prvega slovenskega društva na Švedskem - kasneje so po različnih švedskih krajih, kjer so se naseljevali Slovenci, ustanavljali nova društva, pevske zборе, folklorne skupine. Danes obsega Slovenska zveza (ustanovljena leta 1991) še enajst društev, ki imajo prek tisoč članov, vsako drugo leto pod njenim okriljem pripravijo slovenski festival. Zasluge pri ohranjanju slovenščine na Švedskem ima tudi Slovenska katoliška misija z duhovnikom Zvonetom Podvinskim - posebno so poznana binkoštna romanja k sv. Brigiti v Vadsteno. Na razstavi so zbrali veliko gradiva o Slovencih s Švedske, posebej »zgovorni« so dokumenti in fotografije iz časa osamosvajanja Slovenije. Na pregledni razstavi najdemo njihova glasila, slovarje, knjige, pesniške zbirke, priručnike ...
Razstava bo na ogled do 30. oktobra.

Družina, september, 2007

V Ljubljani so se predstavili Slovenci s severa

četrtek, 13. september, 2007

LJUBLJANA (Slovenija) - V prostorih Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) v Ljubljani danes poteka prireditve "Slovenci s severa". Gre za Slovence, ki so se v času obstoja Jugoslavije izselili na Švedsko. Po podatkih tam živeče Avgušține Budja jih na Švedskem živi okoli 11.000, čeprav uradne statistike po njenih besedah govorijo le o 68 do 600 tam živečih Slovencih. Večina se jih je na sever Evrope

preselila v drugi polovici prejšnjega stoletja.

Razlogi, ki so Slovence vodili k izselitvi na Švedsko, so po besedah Budje različni; veliko je bilo avanturistov, nekaj se jih je izselilo iz ekonomskih razlogov, nekaj pa tudi političnih emigrantov. Leta 1968 so ustanovili tudi prvo slovensko društvo, trenutno pa jih je registriranih 11. Društva se ukvarjajo predvsem s pripravo kulturnih dogodkov ter izdajanjem glasil v slovenskem jeziku. Avguština Budja je med drugim avtorica knjige z naslovom *Slovenci na Švedskem*. Namenjena je predvsem tistim, ki jih priseljevanje Slovencev na Švedsko zanima. Med tamkajšnjimi slovenskimi državljani, predvsem mladimi, je poznavanje slovenske kulture in jezika vse manjše, čemur botruje dejstvo, da v šolah ni več dopolnilnega pouka slovenščine. Budja je sicer avtorica tudi številnih drugih knjig, ki pričajo o življenju Slovencev na Švedskem.

STA © 2007 Ljubljanske novice - Ljnovice.com

13. september: SLOVENCIS SEVERA

Ob pripravah na lanskoletno razstavo ob 15 letnici osamosvojitve Slovenije smo zbrali veliko zanimivega gradiva. Razstavili smo ga lahko le del, zato smo se odločili, da v letošnjem letu celovito predstavimo življenje in delo naših rojakov s Švedske. Rojaki so pobudo lepo sprejeli in smo zatorej pripravili prireditev **Slovenci s severa**, ki je bila v četrtek, **13. septembra 2007**, v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa.

Tiskovna konferenca, ob 18. uri je bila namenjena predstavnikom sredstev javnega obveščanja. Kulturni večer, ob 19. uri pa širšemu krogu - vsem prijateljem in znancem naših rojakov na Švedskem. Predstavili smo tamkajšnja slovenska društva, njihov zgodovinski pregled, današnji utrip in vizijo delovanja v prihodnje, tudi na Švedskem uspešne Slovence. Večer so popestrile **sestre Budja** z glasbenimi vložki, **Zvone Podvinski** z video predstavitvijo nekaterih aktivnosti v društvih, **Avguština Budja**, **Emil Milan Starc** in **Jože Drolc** s pričevanji in strnjeno predstavitvijo razstavljenih del. Program je namreč dopolnila **pregledna razstava** z dokumenti, fotografskim gradivom in izdanimi deli – od glasila, slovarjev, knjig, pesniških zbirk, priročnikov, monografij. **Razstava bo na ogled do 30. oktobra 2007, od ponedeljka do petka, med 9. in 15. uro.**

Vir: It, 2007

“Slovenci s severa”

V prostorih Svetovnega slovenskega kongresa so pripravili pogovorno kulturni večer, kjer so skušali celovito predstaviti življenje in delo Slovencev na Švedskem s predstavitvijo slovenskih enajstih društev, združenih v Slovenski zvezi (prek tisoč članov, bienalno pripravljajo slovenski festival), njihov zgodovinski pregled, današnji utrip in vizijo delovanja v prihodnje. Program je dopolnila pregledna razstava *Slovenci s severa* z razstavljenimi dokumenti, fotografskim gradivom in založniško dejavnostjo. Večer so popestrile sestre Budja z glasbenimi vložki, Zvone Podvinsky z video predstavitvijo, Avguština Budja, Emil Milan Starc in Jože Drolc s pričevanji.

Družina

Karneval v Landskroni, 2007

Nastopi lokalnih skupin, med njimi orkester skupine Kuriosa, kjer sodeluje tudi Matej Bencek, Landskrona. Že nekaj mesecev se ukvarjajo s snemanjem zgoščenke, ki bo, upajo, v naslednjem letu zagledala luč sveta.

Foto: 1) Matej Bencek 2) Navdušeni poslušalci 3) Poslušalci, med njimi Frida Strand, 4) Inger in Matej Bencek, 5) Pozdravi iz Slovenije – Bena s prijateljicami

"KULTURNATTEN" V LANDSKRONI

**ZGORAJ - OBISKOVALCI "KULTURNEGA VEČERA" SPODAJ - NASTOPAJOČI PEVSKI ZBOR
DIVERTIMENTO, PRI KATERM POJE TUDI ZVONKO BENCEK (DRUGI Z LEVE)**

MOŽIČEK SE ODPRAVLJA NA VLAK

(Šaljiv prizor z možičkom in ženico)

/Avguština Budja/

OSEBI: Možiček in ženica

Rekvizite, ki jih potrebujemo za prizorček: Oblačila, brki, brada za možička. Star kovček. Škarje na mizi. Ura, časopis in denarnica. Prt, igla in sukanec za ženico, Piščal - glas lokomotive. Možiček mora biti prepričljivo zadihan po vsem nastalem tekanju, vendar mora vkljub težavam pri dihanju razločno govoriti. (Možiček je oblečen za odhod, s plaščem in klobukom na glavi. Ima brke in brado.)

Ženica: Srečno, dragi moj stari! (Ga poboža po licu.) Pazi nase in ne pozabi prestopiti vlaka! Tako pozabljev kot si postal!

Možiček (hud:) Pozabljev, jaz? Sem mar pozabljev? Povej no, kdo pa je včeraj posolil koruzne žgance namesto posladkal, kaj?! Sem mar bil to jaz, kaj?

Ženica (pomirjujoče:) No, no, stari moj, saj nisem mislila nič hudega! Čakaj malo, da ti pristrižem brado! (Vzame škarje in pristriže brado ob straneh.) Zdi se mi, da so brki postali nekam uporni. (Zaviha možičku krajce brkov.) Takole! Izgledaš kot kakšen kraljevič ali princ iz škatlice. Za moža imam enega najbolj postavnih možakarjev na svetu! (Ga zopet potreplja in poboža.)

Možiček (zadovoljno:) Ja, to bo gotovo držalo. Pazi na moje brke, ženska! Kje je moj kovček? Pravkar sem ga postavil tukajle. Kje je? (Gleda naokrog.)

Ženica (mu da kovček, ki stoji izza možička:) Tukajle je tvoj kovček, očka! Pozdravi Doro in njenega Hanzija ter otročička Tanjo in Eliasa ter jima daj vsakemu poljubček od babice. Dedi, ali boš?!

Možiček: Seveda bom. Srečno, mami! (Odhaja. Ženica maha v pozdrav. Na pol pota do vrat se možiček obrne nazaj.) Jelica, kje imaš pa mojo uro? Včeraj zvečer sem jo dal tukajle, na mizo sem jo položil. Si jo mar ti zopet pospravila in kot po navadi nekam zapravila? Da mi nikoli ne moreš ničesar pustiti na miru! (Godrnjaje odloži klobuk in začne iskati svojo uro.)

Ženica (pogleda pod časopisom:) Na, pa vzemi tačas tole - tu imaš svojo uro! Sam si jo pokrtil s časopisom, veš!

Možiček: Mar sem res? Prav čudno se mi zdi, veš, Jelica. Tega jaz nikoli... Ja, zdaj se mi pa zares mudi! Še enkrat: srečno ostani! (Odrzi ven.)

Ženica (vzame klobuk in teče za njim:) Poldi, Poldi! Pozabil si klobuk! Poldi! Tvoj klobuk!

Možiček (se vrne prijemajoč se za glavo:) Klobuk? Saj sem ga vendar pravkar imel na glavi... Ja, še malo prej! Vidiš, vidiš zlomka! (Vzame klobuk in hiti proti izhodu:) Hvala, hvala! Hu, zdaj bom pa že res kmalu pozen! Zbogom, Jelica!

Ženica (gre nazaj k mizi in sede. Začne šivati prtček in se pogovarjati sama s seboj.) Zanima me, kako se bo moj stari znašel sam. Kar naprej pozablja stvari. In vse kar počne je nekam narobe. Ko gre po drva, prinese krompir; hlače obleče kar narobe

obrnjene a kavo nalije v pepelnik. (Zaskrbljeno skomiguje z rameni in vmes pokimava.) Če se spomnim, da je minulo nedeljo pozabil obleči pražnjo obleko, v cerkev se je odpravil kar v cokljih in z zakrpanimi hlačami. Potem pa mu je bilo nerodno. Pa tudi meni, seveda. Ojoj, kaj bo še iz tega!

(Nit se utrga. Ženica napelje iglo in nadaljuje svoj samogovor:) Slabo vidi moj stari, to ga tudi muči. Zadnjič, ko je v mraku srečal Petkovega konja in ga pozdravil: Bog daj, Bog daj! Tako mu je rekel. Potem se je pa jezil, ko je opazil, da je pozdravil konja. Malo dalje stran pa je moj stari nato srečal Petka in ga nagovoril: Mar se spet klatiš tu naokrog, mrha konjska ti!? Tako je dejal moj stari sosedu Petku. Jej, jej! (Ženica zajamra). Ja, nekega dne bo položil palico v posteljo sam pa se bo postavil v preddverje. Ubogi moj možiček...

Možiček (pridrvi nazaj.)

Ženica: Moj bog, kaj si že zopet nazaj?

Možiček (sopihajoč:) Jelica, denarnica, kje je denarnica? Kam si le vtaknila mojo denarnico? Ne najdem je v suknjiču a vozovnica je bila v denarnici. To je pa res že grozno, da moram tekati sem in tja za vsemi temi rečmi.

Ženica: Ali očka, mar si čisto pozabil, da sem ti dala denarnico v hlačni žep danes zjutraj?

Možiček (si potipa hlačni žep): Kaj si res? Eh, zdaj pa mislim... Zares moram pohiteti in to nemudoma! (Oddrvi.)

Ženica (gleda za njim): To pa rečem, če se bo tole dobro izteklo... Ja, ja, ne vem. Zdaj bo pa hitel tako, da bo prišel do vlaka čisto brez sape! Spotil se bo in še prehladil povrhu, tako bo.

(Slišati je žvižg vlaka v daljavi. Ženica gre h oknu in zre ven. Vrata se odpro. Možiček prihaja tiho skozi vrata. Pride do stola in se počasi spusti nanj. Začne vzdihovati in loviti sapo.)

Ženica (ploskne z rokama - malo huda): Zdaj pa rečem isto, kot si ti Petkovemu zadnjič dejal: Kaj delaš tukaj, ti mrha konjska ti?! Kaj je spet zdajle narobe, kar reci, no!

Možiček (poskoči): Narobe, narobe? Vse je narobe v tej hiši! Vlak si narobe navila, tako da mi je ura ušla... ne, pa kaj spet govorim!? Da, menim da če mi ti ne bi dala vlaka v hlačni žep, jaz nebi zamudil denarnice... Jej, jej, jej, saj se mi bo povrhu vsega tega še zvrtilo! ----- Skuhaj nama no malo kavice, Jelica! Potoval bom pa drugo sredo, bo tudi prav. Dora bo že razumela. Morda boš pa šla tudi ti z menoj, stara moja, k hčeri na obisk? Tako je pač s to rečjo, kaj neki bi jaz počel brez tebe?! (Objame ženico in se muza občinstvu).

Ženica: Kaj bi ti brez mene? Nič, saj sem vendar tu in ti o tem zaenkrat ni treba razmišljati, moj možiček. Pridi, spila bova skodelico kave z mlekom, je že gotova!

KONEC

Mina reflektioner kring Ivan Cankars novell ”Drängen Jernej”

Av Robert Strgar

Novellen anses allmänt vara Cankars (1876-1918) mest kända verk (på slovenska: ”Hlapec Jernej in njegova pravica”) och gavs i Sverige ut 1982 på förlaget Anthropos, i översättning av Lars Fyhr och Boris Jericijo.

Berättelsen börjar med begravningen av gamle Sitar och det påföljande gravölet på byn Betajnovas krog. Här hamnar drängen Jernej i polemik med den unge Sitar – den nye ägaren av gården på vilken Jernej arbetat i fyrtio år – samt dennes hustru, släktingarna och övriga husfolket. Den nye husbonden tycks vädra sin sorg och frustration över faderns död med att snäsa av Jernej. Lite längre fram i berättelsen uppdragas dock att aversionen mot Jernej mynnar ur en klar besvikelse och harm över uppväxten på gården. Fadern hade uppenbarligen låtit unge Sitar stå lägre i hierarkin än Jernej som ”bara” var förste dräng. Förtrytelsen blir än större då drängen tydligen tar sin position och sitt ansvar på blodigt allvar och resulterar i att Jernej körs på porten.

Jernej står oförstående inför vad han ser som en kränkning av sin självklara rätt till att vara kvar på gården – om inte till och med rätten till att vara den som skulle få ansvaret efter fyra decennier av arbete. Sin analfabetism och naivitet till trots (eller kanske just på grund av dessa) drivs han av en orubblig övertygelse om att det livslånga slitandet och knogandet förärat honom den rätten, och han ger sig iväg för att söka just denna. Lejonparten av berättelsen utgörs därefter av Jernejs möten med lagens och maktens institutioner och representanter, i dennes sökande efter stöd för och bekräftelse på ”sin rätt”.

Under resans gång i det förra sekelskiftets Österrike-Ungern, vilken via provinsen Krains huvudstad Ljubljana för Jernej ända till dubbelmonarkins metropol Wien, möts han av löje, hån, förakt och fientlighet. Det sista mötet efter återkomsten till hemtrakten sker med byns kyrkoherde. Här uppenbaras den bittra sanningen för honom – inte ens Gud är honom till någon hjälp. Jernej tar så rätten i egna händer och sätter eld på gården. Själv blir han offer för lågorna i vilka han kastats av husfolket, som på så vis straffar upprorsmakaren och fridstöraren för dennes brott mot de skrivna liksom oskrivna lagarna och reglerna.

Novellen om drängen Jernej utkom 1907, samma år som allmän rösträtt (för män) infördes i Österrike-Ungern. Överhuvudtaget blev det politiska livet allt livligare i dubbelmonarkin vid denna tid. Parallellt med de nationella strävandena och konflikterna fanns även de sociala. Cankars uppväxt i fattigdom hade inte gjort honom särskilt sympatiskt inställd till de lyckade och välbärgade. Mellan 1896 och 1909 befann han sig till största delen i Wien där han kom i kontakt med den växande arbetarrörelsen. Det står klart att han blev politiskt engagerad under denna period – bland annat kandiderade han för de slovenska socialdemokraterna i Ljubljana 1907.

Berättelsen har en kritisk udd riktad mot makten, förtrycket och orättvisorna. Att författaren var ”barn av sin tid” anser jag klart kan skönjas i berättelsen om Jernej. I det alltmer polariserade samhället (liksom Europa alltmer polariserades i tiden efter förra sekelskiftet) fanns det bara två vägar att gå för att uppnå ”rättvisa”: den reformistiska eller den revolutionära. Vilken Jernej valde torde vara självklart för var och en.

För mig är novellen en spegling av den tidens förfördelades, samt dessas förespråkares och sympatisörers ambitioner, önsknings och tankegångar. Läger man därtill det allts större politiska engagemanget och medvetandet som tycks blivit legio främst hos de ledande elementen bland dem som anammade socialismen, tycker jag det går att ana ganska radikala tendenser hos Cankar – ett faktum som bör ha varit relativt kontroversiellt i dåtidens Slovenien, där befolkningen oftast tycks ha varit väldigt konservativ och traditionsbunden.

I en mångnationell statsbildning, varas sociala och samhällseliga strukturer radikalt börjat förändras via industrialismen och politiska reformer, och med en samhällsklass vars självmedvetande ökade, är Cankars skapelse – i mina ögon – både en varning och uppmaning till de besuttna. Varningen omfattar budskapet om vad som kan ske om inte de med makt visar lyhördhet för dem som drabbats av orättvisor. Uppmaningen innefattar rådet att inte negligera varningen – detta riktat inte bara mot den värdsliga makten utan även den andliga, då katolska kyrkans ställning i dubbelmonarkin förvisso var stark.

Berättelsen om Jernej var enligt min mening förmodligen inte bara ett verk vars kritiska, varnande och förmanande budskap författaren riktade mot ”överheten” och alla dess aspekter. Inte heller var berättelsen bara ett propagandanummer ämnad att väcka och elda den stora och diskriminerade ”massan”. Jag tror lika mycket att den var en form av ventil för Cankars egna frustrationer över allt från uppväxten till den rådande samhällseliga situationen, liksom den kort och gott var ett resultat av en politiskt medveten litterärs kreativitet.

Jag har även frågat mig om det finns en nationell symbolik i verket – om drängen Jernej representerade den slovenska nationen och alla myndighetspersonerna den österrikiska överheten? Skulle Jernejs strävanden utgöra en metafor för slovenernas önskingar och ambitioner. Det tycks mig inte omöjligt då Cankar också är berömd för ett föredrag i Ljubljana 1913, i vilket han förespråkade ett sydslaviskt, politiskt förbund – något han en kort period också fängslades för. Med tanke på det rättspatos och den idealism som obestriddligen var en del av hans karaktär, och som manifesteras i ”Drängen Jernej”, anser jag berättelsen vara en allegori om de ”små och svaga” människornas ställning och möjligheter i en orättvis värld.

Första världskrigets utbrott fick många i dubbelmonarkin att reagera och engagera sig mot riket och vad som sågs som en tysk-österrikisk, hegemonisk politik. Cankar kan sägas ha varit ”före” den slovenska politiska eliten i sin antiösterrikiska och projugoslaviska förhållning redan i tiden för krigets inledning. Myndigheterna kom därför att internera honom under hösten 1914 för landsförrädisk verksamhet.

Den 1 december 1918 proklamerades *Serbernas, kroaternas och slovenernas kungarike*. Ivan Cankar dog tio dagar senare och fick därmed ingen möjlighet att uppleva den nya statens fortsatta liv. Det hade varit mycket intressant att se hur hans karaktär hade gått ihop med den politiska utvecklingen och dess komplikationer i sydslavernas (bulgarerna undantagna) land. Jag är ganska säker på att författarens idealism och känsla för rättvisa hade satts på mycket svåra prov – särskilt som det så småningom skulle visa sig att det så efterlängtade ”gemensamma hemmet” kom att bli lika brokigt och bråkigt som det föregående kejsardömet hade varit. Med all sannolikhet hade Cankar förblivit en lika engagerad som aktiv kritiker av orättvisor och förtryck som han någonsin varit som österrikisk medborgare.

Robert Strgar

Astrid Lindgren

Pred stotimi leti se je rodila Astrid Lindgren

Stockholm, 14. novembra (STA/DPA) - V idiličnem Vimmerbyju na Švedskem se je 14. novembra pred sto leti rodila pisateljica Astrid Lindgren s pravim imenom Astrid Anna Emilia Ericsson (1907-2002). Pisanju se je posvetila dokaj pozno. ...» Leta 1945 je izdala knjigo *Pippi Långstrump*, Pika Nogavička. A. B.

Publicerad 9 oktober 2007 kl 13:33 Uppdaterad 13:45

"Komvux har betytt mycket för mig"

Simona Belšak, tisdagsgäst, studerar på komvux i Landskrona. Sven-Erik Svensson

Hon har aldrig ångrat flytten från Slovenien till Sverige. Simona Belsak är tacksam över att ha fått chansen att utbilda sig och förverkliga sina drömmar. "Kommer man till ett nytt land måste man självklart anpassa sig". Simona Belsak har bott i Landskrona i snart tio år. Hon känner sig

hemma här och som ordförande i studeranderådet på komvux har hon hamnat mitt i en kommunal konflikt. **LANDSKRONA.** Hon kom till Landskrona för snart tio år sedan. För Simona Belsak innebar det att lämna föräldrar och fem yngre syskon och den lilla gården på den slovenska landsbygden. Det var inget lätt beslut att ta för den 24-åriga Simona, men kärleken vann.

— Jag hade träffat en slovensk man som bodde i Landskrona, säger hon och berättar om hur förtjust hon blev i den skånska staden första gången hon kom hit.

Hon konstaterar också att flytten till Sverige innebar en chans att få utbildning och så småningom ett intressant jobb. I dag pluggar hon på komvux och beräknar vara färdig med sina gymnasiestudier våren 2009. Om allt går som hon vill blir det så småningom Lund och universitetsstudier.

— Det är fantastiskt att jag har fått de här möjligheterna, säger hon och uttrycker sin tacksamhet mot landet som gjort drömmar till verklighet. När jag var liten läste jag om Pippi och Emil och som tonåring lyssnade jag på Roxette. Jag kände till Sverige men jag trodde aldrig att jag skulle hamna där.

Simona Belsak trivs bra på komvux men just nu kretsar det mesta kring oron inför den omtalade omorganisationen. Som ordförande för studeranderådet är hon engagerad i det som händer. Uppdraget som ordförande tar hon på allvar och hon känner sig både hedrad och glad över det förtroende som lärare och elever visar henne.

— Jag blev jättestolt när jag fick frågan, säger hon och tillägger att hon hamnade i hetluften på en gång. Höstterminen började med att skolan fick besök av både tv och tidningar. Hon har opponerat sig mot uppsägningen av flera lärare. Och hon blev ledsen när en populär rektor fick lämna sitt uppdrag.

— När jag tänker på Kajsa (Theander, fd rektor på komvux, red:s anm) får jag alltid tårar i ögonen, säger Simona Belsak. Man kunde prata med henne om allting. Då var det en öppen atmosfär på skolan. Det är det inte längre.

Komvux ska minska de egna utbildningarna och köpa kurser på den privata marknaden. Simona Belsak tycker inte att eleverna har fått tillräcklig information om vad som egentligen

händer.

— Vi får inte veta någonting. Många är oroliga för framtiden.

Simona Belsak är beredd att flytta från Landskrona för att kunna förverkliga sina drömmar. Efter gymnasiet är det beteendevetenskap som lockar.

— Jag har alltid varit intresserad av människor. Och av hur samhället fungerar. Hur kunde Jugoslavien splittras som det gjorde? Hur tänker självmordsbombaren i Irak som sätter på sig bältet som kommer att döda både honom själv och många andra? Hon har svårt att förstå hur man kan bli så besatt av en religion. Själv är hon uppfostrad i den katolska kyrkan, med kyrkobesök var och varannan vecka — precis som alla andra på den slovenska landsbygden.

— En av mina högsta önskningar är att vara bland de tiotusentals andra på S:t Petersplatsen i Vatikanstaten när påven visar sig i sitt fönster.

För Simona Belsak är det självklart att vara en del av det svenska samhället. Även om hon från början upplevde svenskan som ett helt omöjligt språk.

— Jag kom ihåg när jag stod i en kö på AG:s. Jag hade precis flyttat hit. Människorna framför och bakom mig pratade och jag tänkte att jag aldrig skulle förstå det här språket. Nu har jag fått svenska vänner och känner mig hemma här.

Hon berättar om känslan när hon streckläste sin favoritförfattare Liza Marklunds tre böcker, Gömda, Asyl och Mias hemlighet — och förstod allt.

— Nästan i alla fall. Jag tycker om att läsa och jag har inte läst en slovensk bok på länge.

Slovenien betyder fortfarande mycket för Simona Belsak. Hon reser hem och hälsar på familjen då och då. Men att flytta tillbaka är ingenting som hon funderar på.

— Min syster som är 21 år vill att jag flyttar hem igen. Två av mina andra systrar har gift sig och har två barn var. De bor i närheten av vårt barndomshem och träffas ofta. Jag som är äldst hade antagligen också haft två barn — inte fler — om jag stannat kvar.

Livet i Landskrona skiljer sig en hel del från livet i Slovenien. Men som den stadsbo som hon har blivit kan hon sakna något ställe i Landskrona där hon och hennes vänner kan gå ut och dansa. Nu blir det mest besök på Akropolis eller Speaker's Corner.

— Jag har aldrig stött på något allvarligare bråk i stan. Jag har heller aldrig upplevt att inte bli accepterad för att jag är invandrare. Men jag ser många invandrare som inte bryr sig om sina barn eller lär sig svenska. Jag kan förstå att man blir arg på dem som struntar i att anpassa sig.

Intervju: Ann Stensman ann.stensman@hd.se 0418-49 65 24

Red o urval A Budja

Terrafolk napolnil davorano v Olofströmu

V sredini novembra je imela slovenska skupina Terrafolk koncert v Olofströmu in zgodilo se je nekaj nepričakovanega. Na koncert je prišlo več kot sto obiskovalcev, od teh je bila okoli tretjina Slovencev. Terrafolk bo v novembru in decembru opravil kar 18 koncertov od Helsingborga pa do Kirune. Dveurni koncert je presenetil marsikaterega Slovenca, nekatere pa je tudi razočaral, ker so pričakovali več slovenske ljudske glasbe. Zato pa so bili švedski

obiskovalci toliko bolj zadovoljni z njihovim nastopom, tako da ploskanja ni hotelo biti konca.

Obisk njihovih koncertov je na lastno odgovornost. Lahko se zgodi, da boste uživali ali

oziroma kot je povedal eden izmed njih, da se jih nekateri Slovenci v tujini sramujejo, ker igrajo mešano romsko-irsko glasbo, s prispevki slovenske, grške, balkanske, angleške, ameriške, torej igrajo multikulturno glasbo posebnem aranžmaju, kjer prevladuje hiter ritem violine, kontrabasa, kitare in harmonike. Članica

v

skupine iz Avstralije pa prepeva z odličnim glasom in igra na kontrabas. Ansamblu se je priključila pred štirimi leti.

Terrafolk v svoji glasbeni tradiciji ljudskim napevom iz različnih koncev sveta, poklanja veliko pozornost. Na najboljši možen način uporabljajo univerzalni jezik – glasbo in kjerkoli se pojavijo naletijo na navdušujoče ovacije. Poleg tega, da s svojim profesionalizmom zaznamujejo vsak nastop in prepričajo še tako hladne poslušalce, so kot največje priznanje svojemu dosedanjemu delovanju leta 2003 prejeli nagrado občinstva oz. poslušalcev BBC Radia 3 kot najboljši etno oz. World izvajalci.

Terrafolk kvartet je progresivna glasbena skupina. Zasedba: BOJAN CVETREŽNIK (violina, mandolina), DANIJEL ČERNE - MYSTIKA (kitara), MARKO HATLAK (harmonika, tolkala,

glas) in KATE HOSKING (kontrabas, basika, vokal, show dance) Terrafolk se v originalnih skladbah in priredbah požvižgajo na glasbena pravila in se raje predajajo glasbenemu hedonizmu. Večinoma ritmična, poslušljiva, tudi plesna glasba postane včasih eksperimentalna in virtuoznosti navkljub ji pripisujejo punk pristop.

Skupina je ustanovljena leta 1999 in so do sedaj poželi veliko uspeha po

vsej Evropi, v švedskih časopisih je bilo objavljeno, da so najbolj popularna slovenska glasbena skupina v Evropi.

Še pred začetkom koncerta sem se pogovoril z njimi in jih obvestil, da bo veliko Slovencev med poslušalci, tako da so nam posvetili nekaj slovenskih pesmi, pa tudi tisto poznato primorsko: *"Naša mati kuha kafe, iz same cikorje, samo da je.*

Po koncertu sem skupini Terrafolk predal diplomo in izkoristil priložnost ter informiral švedske poslušalce, da bo Slovenija naslednje leto vodila EU. Podobne predstave moramo izkoristiti za promocije Slovenije na Švedskem.

Ciril M. Stopar

FOTOGRAFSKI ARHIV

ARKIV

Preša, na kateri so stiskali jabolka ali grozdje

Foto: Ludvik Kramberger

Vadstena, 1998

Dr. Ivan Štuhec, na enem od svojih duhovnih obiskov na Švedskem, leta 1997;

med rojaki na poti v Vadsteno, kamor je s Slovenije pripeljal takrat delujoči mladinski pevski zbor Lira

Po sv. maši: Landskrona, Katoliška kapela, 1986

SEMINAR ZA SLOVENSKE IZSELJENSKE NOVINARJE IZ SVETA V LJUBLJANI

Dnevnik novinarskega seminarja

(nadaljevanje)

Sreda 30. maja Kot ponavadi zdrvim iz šestega nadstropja po stopnicah v restavracijo na zajtrk in premišlujem kaj bo danes zanimivega. Morda pa nas čaka spet kakšno presenečenje. Ob pol devetih nas je obiskal Gregor Kranjc iz Urada Vlade RS za komuniciranje in nam podrobno razložil in opisal strategijo EU kampanje, v nadaljevanju pa nam je še opisal kako so planirali uvajanje evra in kako važno je pri temu javno mnenje ljudi.

No tokrat pa smo prišli pravočasno na avtobus prav vsi in odpeljali smo se na uredništvo dnevnega časopisa Delo, kjer so nam na platnu pokazali starejšo verzijo kako napravijo časopis, od pisanja pa do končnega tiskanja.

Tudi predsednik uprave dela nam je razložil nekatere stvari, za katere smo bili zainteresirani. Posebno pa smo bili presenečeni nad izvrstno razlago gl. urednika MAG-a Janeza Markeša, ki nam je podrobno povedal kako odgovorno je delo urednika in kakšna visoka življenjska merila moraš imeti, da uspeš in od teh ne smeš nikdar odstopati. Njegova odlična razlaga me je utrdila, da se mora človek trdo držati pravil na zelo visoki ravni in ne smemo nihati ter se prikloniti, drugače ne bomo nikdar pravi »profesionalni« novinarji. Ogledali smo si tudi redakcijo revije Maga in se skupaj slikali. Nato pa smo odšli še v drugo redakcijo Dela, kjer nam je urednik Košir opisal njihovo delo v redakciji za gospodarstvo. Mi pa smo se pritožili, da skoraj nikdar ne pišejo o nas, oziroma nimajo nobenega kontakta ali pa ga morda nočejo imeti. V pojasnilo smo dobili, da imajo ogromno dela in da bodo radi sodelovali v bodoče v kar pa resno dvomimo. Na koncu so nas obiskali predstavniki TV Slovenija, za nas v Evropi je bilo najbolj pomembna oddaja Alpe – Donava - Jadran, katero radi gledamo, saj je oddaja namenjena vsem ljudem. Za naše prijatelje- novinarje iz Avstralije, Argentine in Berlina pa je bil zelo pomemben dogovor o nadaljnjem sodelovanju in posredovanju zanimivih oddaj preko luže. Voditeljica seminarja Tatjana Lesjak Klun, nam je pripravila prijetno presenečenja in nam preskrbela vstopnice za kabaret , katerega smo se z veseljem vsi udeležili v Cankarjevem domu. Obenem smo si prvič privoščili daljši sprehod po Ljubljani. Predstava je bila fantastična in nam bo ostala za vedno v spominu. Na koncu še zanimivost, Marta Magajna iz Avstralije je dala prvi intervju za TV Slovenijo, vprašanje je bilo kaj meni o gradnji džamije v Ljubljani.

V uredništvu časopisnega koncerna DELO in revije MAG ter na obisku v Celovcu pred Radiom ORF

Četrtek 31. maja Kot vsako jutro sem se takoj po šesti uri zjutraj napotil na »zdravstveni sprehod« po Ljubljani, da je dež za malenkost orosil mojo obleko me ni sploh nič motilo. Kajti na Švedskem sem se naučil da če se zmočiš in imaš tudi pozimi mokre lase pri minus stopinjah ne vpliva na zdravje, od tega se tudi ne prehladiš. Če se sprehajaš po švedskih podeželskih mestecih, takoj opaziš da le malokdo nosi dežnik in da se ljudje ne zmenijo za deževne kaplje. Dežnik ali obleko proti dežju začnejo uporabljati le v večjih nalivih. Tokrat sem šel mimo Tabora si ogledal hotel, kjer sem spal na zadnjem seminarju za arhivarje. Po prihodu v sobo sem se preoblekel in odšel po stopnicah iz šestega nadstropja v jedilnico. Čeprav sem bil več kot eno uro na sprehodu, sem uspel prvi na zajtrk.

Ob devetih smo že stali pred veliko toda staro zgradbo TV Slovenija, vstopili smo in najprej so nam razkazali njihov mali muzej, kjer smo si ogledali s kakšnimi mogočnimi filmskimi kamerami in ostalimi instrumenti so snemali v začetku, ko je bila ustanovljena RTV Slovenija. V konferenčnih prostorih smo se srečali z direktorjem in njegovimi sodelavci, najprej so nam razložili in opisali potek njihovega dela, nato pa smo mi postavljali vprašanja, ki jih ni bilo malo. Na koncu pogovora so izkoristili priložnost in napravili so nekaj intervjujev z nami, ki so jih pokazali v pozni večerni oddaji. Posebno zanimiv je bil ogled studia v katerem snemajo poročila, Dnevnik in Odmeve. Tudi mešalna miza je bila zanimiva z operativnim oddelkom. Ogled smo nadaljevali do kosila, na kraju smo si ogledali še veliko satelitsko anteno s katero imajo stik z satelitom HotBird na poziciji 13 stopinj vertikalno.

V spominu mi je še ostalo, da je to največji informativni medij v državi in da bi radi povečali število gledalcev, kajti konkurenca se je v zadnjih letih zelo okrepila. Pohvalijo pa se lahko z velikim arhivskim zakladom- materialom, ki ga pridno izkoriščajo. Dajo pa tudi zelo veliko na kvaliteto

programov. Tudi mi smo izrazili željo, da bi oni okrepili sodelovanje z izseljenskimi uredniki, ki urejajo svoje TV programe. Dobro je vedeti, da si lahko Slovenci iz oddaljenih kontinentov lahko ogledujejo TV Slovenija preko Interneta, imamo dostop tudi do arhivskega programa. Oddajo Slovenci po svetu pa urejujejo v mariborskem studiu. Za nas, ki gledamo njihove oddaje preko satelitske antene, pa je bilo zanimivo, da ne moremo videti (so zaklenjene) tistih oddaj, za katere nimajo avtorskih pravic, zato pa si lahko ogledamo vse slovenske oddaje, ki so narejene na TV Slovenija. Nato smo se preselili v dvorano City hotela, kjer smo dobili tudi zelo praktična navodila, kako naj uporabljamo spletno strani TV Slovenija. Zanimivo in koristno.

Slovenska izseljenska matica nam je tudi opisala svoje delo in nam razložili zakaj več ne izhaja Rodna gruda oziroma Slovenija.svet. Obenem so nas povabili, da se 1. julija udeležimo Srečanja v moji deželi, ki bo v Bohinju pri hotelu Zlatorog.

Z veseljem smo sprejeli obisk ministra za finance g. Andreja Bajuka, ki nam je dobro razložil potek stanja financ RS in ekonomijo Slovenije po osamosvojitvi.

Nato smo obiskali še Radio Ognjišče v Šentvidu, peljali smo se tudi mimo internata, kjer sem preživel nekaj let, ko sem hodil v šolo v Ljubljani. Iz sanjarjenja so me prebudili sodelavci, ker smo že prišli v nekdanjo vojašnico, ki pa je bila pred drugo svetovno vojno last cerkve in jim je slovenska država to lastnino tudi vrnila. Tu so nas zelo pristrčno sprejeli in počutili smo se kod doma, po začetnih pogovorih smo se tudi oddolžili intervjuji za oddajo za Slovence po svetu. Tukaj nas je pozdravil tudi predsednik društva:

Slovenija v svetu, ki nam je povedal o taboru, ki bo 30. junija.

Po večerji so me presenetili prijatelji iz Sore v Medvodah, ki so me na silo odpeljali na Bled in mi razkazali Blejski grad v nočni luči. Obenem so me postregli z poznano blejsko slaščico, v hotel so me pripeljali utrujenega toda zadovoljnega nekaj minut po polnoči.

Petek 1. junija Tokrat smo morali vstati že zgodaj zjutraj, toda vseeno sem odšel do Prešerna na Tromostovju, kajti tudi sam sem napisal precej pesmi pa tudi nekaj sonetov in v Prešernu sem zmeraj čutil vzor in sorodnost.

Po zajtrku smo se že peljali po primorski avtocesti proti Kopru, kjer so nam v IstraBenzu priredili lep sprejem. Po opisu enega izmed najmočnejših slovenskih delovnih organizacij smo se pogovorili z g. Bavčarjem, ki nam je z veseljem odgovarjal na vprašanja, obenem pa so nas še pogostili, da ne bi dobili slabega vtisa o njih. Takoj zatem smo odšli na drugo stran Kopra, ker smo obiskali TV in radio Koper- Capodistria, si ogledali televizijski in radijski studio ter spregovorili o njihovem delu, zvedeli smo, da jim je tudi italijanska oblast pomagala z zneskom, da so poboljšali svoje aparature. Darko iz Kanade je dal zelo dober intervju, katerega smo zaradi pomanjkanja časa poslušali iz poslane zgoščenke kar v avtobusu. Nestrpno so nas pričakovali na Primorskih novicah, kjer so bili nenavadno prijazni, kajti srečali smo staro znanko Vido Posinkovič, nekdanji urednico Slovenija. svet. Tudi tukaj je bilo veliko pogovorov in vabila o sodelovanju. Pa smo že hiteli v hišo, kjer ima svoje prostore mestna občina Koper. Prvi mož za županom nas je prijazno nagovoril in nato so nam razkazali mestno palačo. Po kratkem oddihu smo spet hiteli na Primorsko univerzo, ki je bila samo na drugem kraju trga, tudi tu so nam razložili in nam dali brošure o njihovem delu. Med tem smo izvedeli, da nas vabi Hotel Terme v Portorožu, obenem nas vabijo tudi na kosilo. Čeprav smo bili v stiski s časom smo vabilo radi sprejeli, toda na izhodu iz univerze nas zajela strašna ploha in ulica se je spremenila v potok, kot bi nam hotel Bog povedati, da čeprav bomo kosilo dobili zastoj, jo ne bomo tako lahko odnesli. Na koncu ulice, ko sem bil že ves moker sem si kupil dežnik, pa ne enega kar dva, ker ne

veš če ne bomo doživeli kakšen vihar. Prodajalka v trgovini se je srčno nasmejala, ko sem rekel: »Hočem najmanjši, najlepši in najbolj poceni dežnik!«

V Portorožu v Hotelu terme smo so ogledali njihove termalne ponudbe, stavbo imajo razdeljeno na tajski in indijski del. Seveda je bilo zelo zanimivo. Kosilo smo pojedli v rekordnem času, toda peciva in sladoleda nismo utegnili spraviti v želodec, ker nas je čas pa tudi Tatjana priganjala.

Naslednja postaja je bila Luka Koper, ki je zadnja leta izredno napredovala, v spominu so mi ostali novi avtomobili na velikih površinah in če se ne motim jih je bilo okoli 14.000, ki so čakali na prevoz tudi v druge države vzhodne Evrope. Nato smo si z veseljem ogledali še Vino Koper, predstavili so nam njihova najboljša vina in Vinsko klet. Čeprav je bil že čas da se vrnemo v Ljubljano pa smo še obiskali Hrvatine, kjer nam se je predstavil tamkajšnji pevski zbor, ki je zelo poznan. Povedali so nam, da so se ravno vrnili iz turneje na Danskem. Pozno ponoči smo se vračali »domov« v Ljubljano, po obveznem tuširanju smo se spravili v posteljo, kajti jutri je nov dan in čakale nas prijetne sanje.

Sobota 2. junija Tokrat nam ni bili težko vstati zgodaj zjutraj, vsaj zaradi tega ne, ker smo imeli v načrtu obiskati Celovec. Peljali smo se po Gorenjski avtocesti do prelaza Ljubelj, ker smo se skupinsko slikali pod prelepimi Karavankami. Nato pa spet na pot preko mejnega prehoda po vijugasti cesti v Avstrijo na Koroško. Čez eno uro smo že stali pred stavbo ORF- avstrijskega radia. V pritličju nas je čakal gl. urednik slovenskih oddaj in nas vprašal koliko nas je. Bilo nas je dvajset, toda za stranišče se nas je zanimalo skoraj sedemnajst. Po opravljeni potrebi smo si ogledali prostore studia, ki je bil precej moderno urejen. Nato smo se zbrali v sejni dvorani in se pogovarjali in

diskutirali s predstavniki radia, časopisa Novice in katoliškega glasila Nedelja. Najbolj čudno se nam je zdelo, ko so rekli, da je bilo na javnem štetju zapisanih eno število ljudi slovenske narodnosti, ki govorijo doma slovenski- koroško narečje, predvidevajo pa da jih je štirikrat toliko, ki berejo slovenske časopise oziroma hodijo k slovenski sv. maši.

Nato smo ob reki Dravi odpravili preko Dravograda v Slovenj Gradec, kjer smo srečali veliko zanimivih ljudi. Nato pa smo nadaljevali pot v Velenje, kjer smo bili na TV Velenje, pri županu in nato smo napravili z vodičem ogled Velenja in okolice kar z avtobusom. Pri jezeru nas je pričakoval harmonikar z frajtonarico in nas je pospremil v notranje prostore, kjer nam je prijazen in veseli direktor TV Velenje pripravil izreden in kar neverjeten kulturni program, katerega ne bomo nikdar pozabili. Med drugimi smo srečali tudi svetovnega prvaka harmonike in druge glasbene skupine. Ko smo odhajali smo zaplesali pod zvoki harmonik rudarske harmonikaške skupine. Samo

to rečem, da nam je bilo prelepo. Ta dan mi bo ostal globoko v spominu. V hotel smo prišli kasno zvečer toda zelo zadovoljni.

Nedelja 3. junija Po zajtrku smo se odpeljali po Štajerski avtocesti v Maribor in nato v Mursko Soboto, kjer nas je pričakal vodič. Nato smo se odpeljali v Ižakovce, kjer smo si ogledali otok ljubezni, popeljali smo se z brodom na reki Muri, ki deli Prekmurje in Prlekijo. Prav tako smo si z zanimanjem ogledali mlin na reki Muri, ki jih je bilo nekdanj okoli sto, danes pa so le redka znamenitost. Ogledali smo si lončarijo in hiše s streho iz slame, kar je bila v začetku stoletja običajna stvar v Prekmurju, nato pa še ogled cerkve, ki je delo poznanega arhitekta Plečnika. Na poti proti turistični kmetiji pa smo sredi vasi zagledali veliko gnezdo štoklje z mladiči. Z zanimanjem nas je ogledovala, ko smo kot nori tekali okoli gnezda na drogu in ga slikali. Ne vem kaj si je uboga štoklja mislila, vendar nas je mirno gledala, verjetno pa je menila, da se ne vedemo normalno.

Na kraju pa še ogled Vinske poti znamenitih gor, avtobus je kar plesal po ozki cesti med ovinki.

Na levi in na desni pa gorice in sama vinska trta. Tudi ta kraj sem videl prvič v življenju. Pripeljali smo se do Jeruzalema in potem smo imeli v vinski kleti poznanega pridelovalca belega vina poizkušajo belih vin in čeprav sem ljubitelj rdeče kapljice sem z zanimanjem poslušal razlago o različnih belih sortah, vohali v kozarec in poizkušali belo žlahtno kapljico. Kar prehitro smo se zaradi pozne ure morali odpraviti proti Ljubljani, nekateri pa so s seboj odnesli še steklenico ali dve, za darilo prijateljem ali pa v spomin na čudovit dan v Prekmurju in v Slovenskih goricah.

Poslovitev pozno zvečer ni bila lahka, še zadnji govor naše gostiteljice ga. Tatjane Lesjak-Kljun, v našem imenu pa je Darko iz Kanade še zadnjič pokazal sposobnost dobrega govornika. Razšli smo se žalostni, ker se ne bomo morda nikdar več srečali, obenem pa smo bili veseli, da bomo končno že srečali sorodnike in nato svoje predrage nam družine na raznih celinah sveta.

Ponedeljek 4. junija Na zajtrku sem srečal še enkrat nekatere udeležence seminarja, spet poslavljanje in večno obljubljanje, da bomo držali kontakt. Nato pa sva se z Brankom odpravila na ogled Ljubljane, obiskala sva Maximarket, kjer sem kupil EU zastavo, ker je na Švedskem ni nikjer mogoče kupiti. Nato sem odšel še v Mladinsko knjigo, kjer sem kupil razno gradivo za Slovensko šolo v Olofströmu na Švedskem, nato sva hotela obiskati še prijatelje na ZRC SAZU, pa je začelo deževati in nama je zmanjkalo časa. Ob dvanajstih je prišel po naju moj najboljši prijatelj v Sloveniji, ki je predsednik bratskega društva KUD Oton Župančič iz Sorepri Medvodah. Vsakih 5 let, za našo okroglo obletnico nas obišejo v Olofströmu na Švedskem. Pride več različnih kulturnih skupin, kar poln avtobus, mi pa organiziramo slovenske kulturne dneve in nastope na trgu mesta, v dvorani in še kje. Uprizorimo tudi skupni pohod od mestne hiše do gl. trga s slovenskim zastavamami in slovensko glasbo. Kulturni program na trgu pa odpre županja mesta Olofström in župan pokroviteljske občine Medvode, Za zadnjem jubileju leta 2004 so s seboj pripeljali tudi ansambel Vesele Štajerke. No, Branka sva odpeljala do avtobusne

postaje, kjer je vzel avtobus za Kočevje, midva pa sva odraščala v Medvode, kjer sva najprej obiskala TV Medvode, kjer so me bogato obdarili. Nato pa sva odšla na občino Medvode, kjer sva bila prijazno sprejeta od društvenega pokrovitelja župana Stanislava Žagarja. Skupno smo se odpeljali v gostišče pri jezeru in tu so ob dobrem kosilu stekli zaupni pogovori in pogajanja o katerih ne bom dosti govoril, le da so bila za naše slovensko društvo na Švedskem zelo uspešna. Zvečer me je prijatelj Franc iz Sore odpeljal na železniško postajo in me pospremil z mojo težko prtljago prav do vlaka. V takih te'kih trenutkih človek zelo spoštuje svoje prijatelje in vesel sem bil, da imam v svoji bližini človeka na katerega se lahko zanesem ob vsakem slučaju.

Vlak je peljal mimo Vrhnike, Logatca, Postojne do Pivke, kjer sem se presedel na drugi vlak do Ilirske Bistrice. Med mojim bivanjem v Sloveniji sem opazil, da je strežno osebje zelo ljubeznivo, da radi pomagajo in naredijo vse, da si zadovoljen. Verjamem, da je Slovenija na pravi poti!

Na železniški postaji v Ilirski Bistrici, ki je zadnja slovenska postaja pred hrvaško Reko sem zagledal dva znana obraza, nečakinja Milica in njen mož Emil sta me nestrpno pričakovala, da me odpeljeta za eno uro ali dve v rojstno hišo v Jelšanah, kjer so me težko pričakovali preostali sorodniki. Naslednji dan pa so me spet čakale druge naloge; tudi na Švedskem so me že težko pričakovali v moji družini, prav tako pa je bilo pred menoj še veliko dela v Slovenki zvezi in v KD Slovenija. Tudi moji učenci so me težko pričakovali, da na dopust in počitek še pomislite se nisem upal. V srcu pa bo ostal lep spomin na domovino Slovenijo, v svoj spisek pa sem dodal še 22 prijateljev s katerimi smo preživeli prijetne dneve na seminarju. Če smo kaj pridobili s tem seminarjem pa bodo odločali naši bralci, ko bodo prebirali sadove našega dela.

Srečno in hvala za vse!

Ciril Marjan Stopar

Kot je že tradicionalno, s hčerko Katjo sva se tudi letos podala na Dolenjsko, na dan Sv. Martina, popotovat po poti, ki jo je prehodil in lepo opisal slovenski pisatelj Fran Levstik.

Štartalata sva v zelo lepem kraju Šmartno pri Litiji, kjer sva dobila lepo knjigo, v kateri so bila polja za kontrolne žige, kapo in priponko. Tako se je začela najina pot, ki se vije po gričih in mimo naselij Dolenjske. Pot je dolga 21 ali 22 km, odvisno od tega katero varianto si izbereš. Midva si izbereva daljšo, saj je tu več stojnic in več zanimivosti. Na poti

naju je spremljalo lepo vreme in zelo prijazni ljudje, ki pripravijo veliko domačih dobrot.

Najbolj zanimiva postojanka je pri gasilskem domu, kjer imajo zelo okusne pečenice z domačim zeljem ter pri društvu kmečkih žena, kjer je vsega in to od potic do domače zaseke.

Tako sva se ustavljala in malo poklepetala z ljudmi, ki so zelo dobrovoljni in si ogledovala kraje, ki jih je obiskal tudi Levstik.

Pot naju je - po sedmih urah pešačenja, bila sva že kar prijetno utrujena - pripeljala na Čatež, kjer je bila zaključna prireditev z nastopom pevke Nuše Derende. Bilo je tudi veliko stojnic s kmečkimi dobrotami

ter obveznim cvičkom.

Potem pa z avtobusom nazaj v Šmartno in polna vtisov z avtom po Savski dolini domov. Pot nama je ostala v lepem spominu, saj je zelo dobro organizirana in polna prijaznih ljudi.

Vabiva vse, ki imajo možnost, naj se te poti udeležijo in užijejo delček lepe domovine. Se vidimo.

Branko in Katja Verdev

Danilo Türk ny president i Slovenien

Sunday, November 11, 2007

Slovenien som kommer att vara nästa ordförandeland i EU har fått en ny president. Oberoende vänsterkandidaten Danilo Turk ser ut att ha vunnit en överlägsen seger i dag med 68 procent av rösterna. Hans konservativa motkandidat Alojz Peterle erkände sig besegrad i kväll.

Turk seger är otippad eftersom de flesta undersökningar visade att högerns kandidat skulle vinna.

Danilo Turk var Sloveniens FN:a ambassadör under sju år och 1999 blev han en av Koffi Annans medhjälpare. Turk nämndes också som en av kandidaterna till Annans efterträdare.

POSTED BY TONCHI PERCAN (IT)

Vlada po pričakovanjih prejela zaupnico**Janša: Vzdržani glasovi so pomemben**

signal Slovenija, 19. november 2007 08:34, zadnji poseg ob 23:41 Ljubljana - RTV SLO/STA Foto: RTV SLO

DZ je z 51 glasovi za in s 33 glasovi proti potrdil zaupnico vladi Janeza Janše, ta pa se je zahvalil za podporo in napovedal nadaljnje korake.

Po glasovanju se je Janša zahvalil tistim, ki so glasovali za zaupnico, in tistim, ki niso glasovali proti, ampak so se vzdržali, saj

misli, da je tudi to pomemben signal." *Iz sporočila, da je vlada zelo slaba, a naj vseeno vlada še naprej, bomo potegnili nauk,*" je povedal premier.

Obstajajo primeri drastičnega nekorektne ravnanja medijev, obstajajo tudi primeri cenzure ali samocenzure, vendar jih ne izvaja ta vlada, pravi Janša.

Po njegovih besedah vlada in koalicija pri projektu predsedovanja EU-ju ostajata bolj ali manj sami, a ponudbe o sodelovanju ostajajo. Dodal je, da bodo učinke sodelovanja zdaj merili na podlagi dejanj, in ne na podlagi sporazumov, očitno nič ne držijo. *"A osnovni problem, zaradi katerega sem predlagal glasovanje o zaupnici, formalno ni razrešen,"* je poudaril.

Janša je izrazil tudi razočaranje, da se nikomur iz opozicije ni uspelo ograditi od blatenja Slovenije v tujini in da opozicija ni podprla vlade, ki po njegovem pri tem projektu ostaja sama.

" Zahvala tudi tistim, ki niste glasovali proti, ampak ste se vzdržali. "

O nadaljnjem delu vlade je Janša povedal, da se bodo zdaj posvetili predsedovanju EU-ju, blaginji državljanov, drugi stopnji privatizacije in regionalni delitvi Slovenije, da bo omogočen razvoj vseh.

Zaupnico je premier vezal na enotnost pri vodenju EU

Janša je pred glasovanjem povedal, da zaupnice ne veže na koalicijsko pogodbo,

ampak na vprašanje enotnosti ob vodenju EU-ja. *"Tisti, ki želite, da vlada opravi dobro delo pri vodenju EU-ja, jo podprite,"* je premier pozval poslance. Opoziciji je ponudil tudi črtanje spornih točk iz novele zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, saj je dejal, da so pripravljeni na kompromis.

Janša napadel novinarsko peticijo

V govoru je Janša veliko časa posvečal peticiji, ki jo je podpisalo 571 novinarjev:

"Vrhovno sodišče je po dolgih letih pravomočno ugotovilo, da so novinarju Rancu nezakonito prisluškovali. Je šla kakšna peticija v svet? Jaz je nisem videl. To se ni zgodilo v mandatu te vlade, če bi se, bi tudi na Papuo Novo Gvinejo poslali peticijo."

Svojo izjavo je še podkrepil z navedbami, da so na Sovi polne omare posnetkov iz prisluškovanja mednarodnim zvezam in dodal: *"Ugotovilo se je, da se je v času prejšnje vlade nezakonito prisluškovalo na tisoče telefonskim priključkom, brez sodne odločbe. Znotraj te tako imenovane mednarodne komunikacije so govorili tudi novinarji, prisluškovali so tudi novinarjem. Je šla kakšna peticija v svet, ko se je to ugotovilo? Ne."*

Novinarja Zgaga in Šurc sta se že odzvala

Odzvala sta se avtorja peticije novinarja Blaž Zgaga in Matej Šurc, ki pravita, da sta zaskrbljena, ker predsednik vlade z novinarsko peticijo zoper cenzuro in

politične pritiske na novinarje v Sloveniji manipulira in jo izkrivljeno predstavlja javnosti. Pojasnila sta, da ni res, da so novinarji kjer koli zapisali, da bi predsedovanje Slovenije pomenilo grožnjo ali nevarnost Evropski uniji. Prav tako po njihovih besedah ni res, da za novinarsko peticijo stoji opozicija, saj je bila napisana 6. septembra zvečer, če so jo pozneje povzemale politične stranke pri svojih ocenah stanja, pa na to nimata vpliva.

Premier zavrnil omalovaževanje predsedniških volitev

Janša se je dotaknil peticije novinarjev, kapitalskega deleža v medijskih hišah, prisluškovanja Sove v preteklih letih, blatenja Slovenije v svetu. Poslancem je povedal, da je glavni razlog za današnje glasovanje o zaupnici razpadanje soglasja o tem, da Slovenija enotno nastopi v zgodovinskem izzivu, predsedovanju Evropski uniji. Zavrnil je navedbe, da vlada omalovažuje izide predsedniških volitev in pokomentiral tudi odzive na svojo napoved možnosti umika vlade.

Opozicija enotno proti vladi

Miran Potrč (SD) je dejal, da je Janša v zadnjem tednu nizal različne obtožbe in hkrati ustvarjal vtis, kot da vabi k sodelovanju. Če se vlada ne bi ukvarjala sama s sabo, ampak bi se posvetila ključnim razvojnim izzivom, bi bili opozicija in mediji do nje bolj prizanesljivi, je povedal Matej Lahovnik (Zares). Po mnenju Jožefa Školča (LDS) je Janša tudi z današnjim govorom odprl *"register sovražnega govora in igral na najnižja čustva Slovencev"*. Dodal je še, da si vlada ne zasluži zaupanja. Vlada tudi v očeh SNS-a ne uživa zaupanja za vodenje države, je dejal Sašo Peče.

Koalicija enotno podpira vlado

Po besedah Jožeta Tanko (SDS) so za rušenje te vlade dovoljena vsa sredstva, zato

je bila lansirana afera Janša - Sanader. Jakob Presečnik (SLS) je napovedal podporo njihovih poslancev in dodal, da napadi na vlado prekoračujejo normalne odnose med koalicijo in opozicijo. Jožef Horvat (NSi) je dejal, da je opozicija ustvarila protivladno histerijo v družbi. Da je vladi treba omogočiti nadaljnje uresničevanje njenega programa in korektno izvedbo vodenja EU-ja, je prepričan tudi Franc Žnidaršič (DeSUS).

Že pred sejo proceduralni zaplet

Pred sejo je prišlo do proceduralnega zapleta, saj je LDS zahteval, da predsednik

DZ-ja prekine sejo in skliče kolegij, kjer bi sklenili, da imajo poslanci pred glasovanjem o zaupnici možnost razprave. Predlog so podprli tudi v Zares.

Državni zbor pa je predlog o razpravi poslancev zavrnil. Predsednik parlamenta France Cukjati je odgovoril, da v primeru odstopa predsednika vlade ni razprave, saj poslovnik po njegovih besedah predvideva le obrazložitev in glasovanje.

Otok svobode in cenzura

JANČAR Drago, Sob 24.11.2007

Proti koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja je ameriški tednik Newsweek objavil majhen članek, v katerem je bila Slovenija omenjena kot »otok svobode« sredi nesvobodnega komunističnega sveta. Tako novinar, ki je članek napisal, kakor tisti, ki smo razmere v svoji domovini poznali, smo vedeli, da gre za relativizem, pač glede na manj svobodno Madžarsko ali Češko, pa tudi ostale dele takratne Jugoslavije. O tem je namreč članek tudi govoril: o demokratizaciji, ne o demokraciji, o prodiranju pluralizma v enopartijski monolit, tudi o vse bolj odprtih medijih, ki pogosto dopuščajo tudi drugo mnenje od partijskega. Takrat je seveda v slovenskih medijih še močno delovala cenzura; partijska transmisija, ki se je imenovala Socialistična zveza delovnega ljudstva, je imenovala urednike vseh medijev, še topli časopisi so najprej potovali k partijskim veljakom, čez noč so kakšni članki izginili oziroma so jih zamenjali z drugimi; o nadzoru na televiziji, ki so jo imeli oblastniki še posebej radi, sploh ni treba govoriti.

Kljub temu sem se članka razveselil. Bil sem predsednik slovenskega Pena in v našem odboru smo imeli veliko opravka s prepovedmi knjig in raznimi novinarskimi »berufsverboti«, prepovedmi študentskih časopisov in literarnih revij, celo sodnimi procesi. Pošiljali smo pozive slovenskim in jugoslovanskim oblastem in obveščali mednarodni Pen. Zato se mi je zdelo, da je članek v Newsweeku prišel ob pravem času. Čeprav sem bil tri leta sam novinar in dobro vem, da se dobra novica širi veliko težje kot slaba, sem članek razmnožil in ga poslal na prijateljske naslove doma in v tujini. Doma, sem mislil, bo mogoče osrčila ljudi, ki obupujejo nad razmerami, morda bo celo vzpodbuda za tisto partijsko linijo, ki je družbo odpirala in je imela težave z dogmatskimi trdorokci. Na tujem pa bo marsikdo od mojih penovskih prijateljev in znancev videl, da se premika, vendarle se premika. Takrat se je o Sloveniji pisalo zelo malo, torej je bil članek z omembo »otoka svobode« tudi s tega stališča dobra novica. Čeprav se nikoli nisem imel za ne vem kakšnega patriota – človek pač o svoji domovini raje prebere kaj dobrega kakor slabega.

Prejšnji teden sem v neki dunajski kavarni skoraj polil jutranjo kavo, ko sem prebral, da v Sloveniji vlada cenzura, da vlada nadzira vse medije prek lastniških deležev v njih in da je to

slabo znamenje za slovensko predsedovanje Evropski uniji. Članek se je skliceval na peticijo slovenskih novinarjev. Nikakor ne bi skoraj polil jutranje kave, če bi šlo samo za vprašanje patriotizma. Patriot se zna hitro potolažiti: ah, ti Avstrijci, reče, ne privoščijo nam, da bomo vodili Evropo, mi včerajšnji podložniki. Pa še na prvi strani časopisa pišejo o hudem povišanju življenjskih stroškov v Avstriji, slabe novice iz sosedstva jim to pomagajo prebaviti. Nisem skoraj polil kave zaradi domovinskih čustev, ampak zaradi začudenja: da je v teh dveh mesecih, ko sem veliko na tujem in samo občasno in površno berem slovenske časopise, doma zavladata cenzura? Ki naj bi bila slabo znamenje za slovensko predsedovanje EU? In katere medije ima v posesti vlada, ko pa niti za en sam časopis ne moremo reči, da je, kakor je to običajno skoraj v vseh evropskih državah, provladen?

Resnici na ljubo slovenskih medijev nisem veliko bral, gledal in poslušal tudi zato, ker sem jih nekoliko sit, mislim celo, da se svoboda tiska v Sloveniji zlorablja. Da se je strahotno razpasel senzacionalizem, ki iz vsake muhe naredi slona, da se v časopisih, na radiu in televiziji žali ljudi in se jim jemlje dostojanstvo. Da je bil recimo ravno Janez Janša – ki je bil v peticiji in članku prav tako omenjen kot človek, ki uvaja cenzuro – žrtev najhujših medijskih linčev v času, ko je bil vodja opozicije, in da se mu nič bolje ne godi, odkar vodi vlado. V mojem spominu, tam na Dunaju, so bile prve strani časopisov, ki udrihajo po vladi – celo o metli ministrove žene, ki jo je kupila s pomočjo službenega vozila, se je pisalo na prvi strani –, udarni naslovi zoper ministre, skratka, kamor pogledaš ne samo kritika, ampak surovo trganje vlade, predsednika vlade, državnih uslužbencev, »države« same po sebi, pomislil sem na televizijska poročila najmanj dveh kanalov, ki se sleherni dan pričenjajo s stavkom: dežuje, prekleta vlada! In tu, kjer tako rekoč vsi pišejo proti vladi, naj bi zavladata cenzura? Kateri tekst, pa naj bo še tako pristranski in žaljiv, pa v Sloveniji ne more biti objavljen?

Dočakal sem svoj »otok svobode« in že dolgo nisem na njem prav srečen. Eden od razlogov je prav ta, da so se na njem razpasli medijska prepirljivost in surovost, brutalni ton obračunavanja in drobne zajedljivosti. V času prejšnjih vlad sem opozarjal, da mediji skoraj nikoli niso kritizirali vlade, pač pa nenehno in z vso močjo – opozicijo. Pisal sem o tem, želel sem si, da bi imeli medije, ki ne bi samo napadali in trgali, ampak objektivno poročali in analizirali. Kritične, resnicoljubne, normalne medije. Toda celo v času zelo izrazite medijske »glajhšaltunge« nisem govoril o cenzuri in nesvobodi, temveč o problemih profesionalizma, ki si ne zmore ali noče izbojevati neodvisnosti od centrov kapitalске in politične moči.

No, zdaj smo dočakali čas, ko vlado kritizirajo vsi – in zdaj naj bi imeli cenzuro? Seveda tudi jaz ne mislim, da je normalno, če se o medijih razpravlja v parlamentu. Toda zdi se mi, kot bralcu, da bi celoten novinarski ceh v Sloveniji moral nekoliko, vsaj malo pogledati tudi vase. Eden od obeh avtorjev zdaj že znamenite peticije je pred leti šest mesecev dan za dnem pisal članke, v katerih je odkrito namigoval, da je nesrečnega nenadoma izginulega »pojočega majorja« dal ugrabiti Janez Janša. Ko se je izkazalo, da je to čista laž, se človek ni niti opravičil. Takrat sem pomislil, da bi uredniki katerega od teh člankov vendarle brez škode lahko vrgli v koš, ne da bi bila s tem omejena novinarska svoboda. Drugi avtor peticije je po televiziji o Janši govoril kot o idiotu, podobnemu nekemu ameriškemu kongresniku. Jaz pač mislim, da je onkraj meja sprejemljivosti javnega govora, če ljudi obtožujemo, da so ugrabitelji, in jih zmerjamo z idioti, pa naj gre za slovenskega ali ameriškega politika. V Sloveniji so danes razmere takšne, da oba poklicna novinarja podobne stvari lahko pišeta ali govorita naprej, ne da bi ju kdo ustavil ali cenzuriral.

Zavedam se dejstva, da je problem novinarske neodvisnosti in etike javne besede kompleksna zadeva. V družbi divja neusmiljen boj kapitala in centrov politične moči, kakor na tako rekoč vseh področjih se tudi v medijih ti interesi križajo. Družbeno ozračje je nasičeno z

napetostmi, ki se selijo v povsem osebne sfere človekovega življenja. Mnogim ljudem se od jeze in želje po prevladi megli pogled, škodovati nasprotniku postaja pomembnejše kot ustvarjati in dobro delati. Težko je pričakovati, da bodo v takih razmerah novinarji neodvisni in etično subtilni angeli, ki ne podležejo nobenemu vplivu ali pritisku. A prav zaradi takšnega vzdušja bi bilo dobro, ko bi vsi skupaj malo ustavili podivjane konje. K temu bi lahko, skupaj s politiki, največ prispevali prav novinarji. Čez mesec dni bomo »prstan Evropini«, kot je v davnem času pristrčno napovedoval Valentin Vodnik.

In resnično nismo vredni, da imamo svojo demokratično državo, če v tem času ne bomo zmogli najosnovnejše medsebojne strpnosti in korektnosti. Oboje še bolj kakor zaradi Evrope potrebujemo zaradi sebe. Da bomo res živeli na »otoku svobode«, ki bo predvsem otok razuma, pameti in tolerance, kraj, kjer ljudje drug drugega poslušajo in tudi slišijo. Ne pa, da bomo živeli kakor na kakšnem karibskem otoku kaznjencev, kjer zmaguje sila močnejšega in brutalnejšega, bolj zvitega in bolj zahrbtnega. In od koder ljudje bežijo, če le morejo. •

Drago Jančar

Članek je posredoval M. E. Starc

Za zaključek lahko navedemo še nekaj podatkov iz raziskav neodvisnih svetovnih novinarskih združenj, ki bralcem morda lahko verodostojno prikažejo realno stanje svobode novinarske besede v Sloveniji. Po raziskavi nevladne organizacije Freedom House, ki v svojem poročilu navaja, da medijska zakonodaja zagotavlja svobodo tiska, so mediji tudi v preteklem letu imeli možnost prosto poročati o delovanju vlade in izražati vrsto različnih mnenj. Tudi uvrstitev države na 39. mesto v svetovnem merilu (vir: Freedom House, Freedom of the Press 2007 Survey) je po mnenju Ministrstva za kulturo zelo ugodna, saj se uvrščamo ob bok držav z dolgo demokratično tradicijo, kot so Francija, Avstrija, Avstralija, Japonska, za nami pa so uvrščene še Španija, Grčija, Izrael, Italija. Potrebno je poudariti še, da smo zbrali zgolj 21 točk, vse do 30 zbranih točk pa so države uvrščene v krog svobodnih držav glede svobode tiska. Prav tako je Slovenija dobro uvrščena tudi v raziskavi Press Freedom Index organizacije Reporters without borders, kjer zaseda deseto mesto (pred npr. Belgijo, Švedsko, Avstrijo, Kanado, Dansko, Nemčijo, Veliko Britanijo, Francijo, Italijo, Španijo). Morda bi bilo primerno, da podpisniki peticije omenjene dosežke primerjajo s stanjem v času prejšnjih vlad, ko novinarji niso pisali toliko pisem in peticij.

A. B. Vir: It, 2007

Schengenska širitev 21. decembra 07

Evropska unija, 6. november 2007 - Ljubljana - RTV SLO

Takšnih prizorov na mejah Slovenije z Avstrijo, Italijo in Madžarsko po 21. decembru ne bomo več videvali Foto: EPA

Schengenska širitev se bo predvidoma zgodila minuto čez polnoč v noči z 20. na 21. december, sporoča portugalsko predsedstvo EU-ja.

Vsa poročila so pozitivna, vse države izpolnjujejo vse potrebne pogoje, so potrdili viri pri predsedstvu. To bodo potrdili tudi

notranji ministri na zasedanju v četrtek v Bruslju, končna odločitev o schengenski širitvi pa bo sprejeta na zasedanju v začetku decembra, ko naj bi bil potrjen datum širitve.

Decembra naj bi bil tako v "novih schengenskih pristopnicah" odpravljen nadzor na kopenskih in morskih notranjih mejah EU-ja, marca prihodnje leto pa tudi na zračnih. Praznovanje naj bi potekalo na več točkah v Evropi hkrati, ena od teh bo na slovensko-italijanski meji, ki se je bo udeležil predsedujoči EU-ju, portugalski premier Socrates.

R. B.

Schengen bo z nami praznoval tudi Barroso Slovesnosti po vsej Primorski Ljubljana/Sežana/Škofije - RTV SLO

Članek posredoval Peter Bernardi

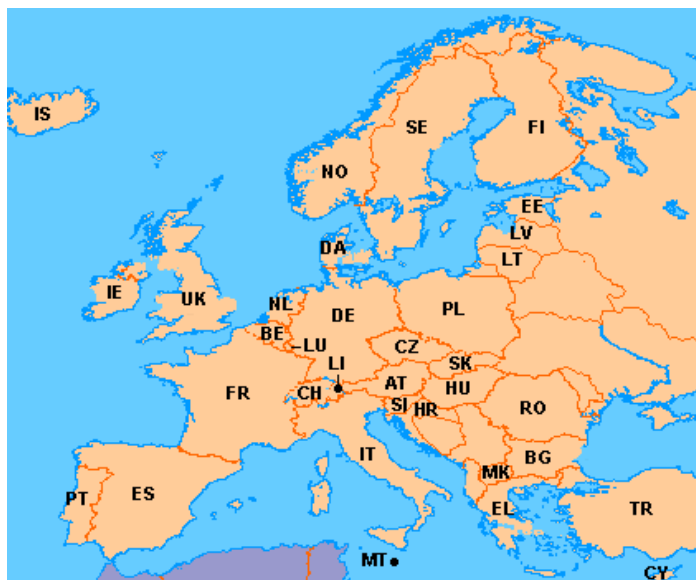
Ob slovensko-italijanski meji se že pripravljajo na številne proslave ob slovenskem vstopu v schengen oz. padcu meje med državama. Osrednja slovesnost bo 22. decembra na mejnem prehodu Škofije. Kot napovedujejo v Bruslju, naj bi se je udeležili tudi predsednik Evropske komisije Jose Manuel Barroso, evropski komisar za pravosodje in varnost Franco Frattini, slovenski predsednik Janez Drnovšek, premierja Slovenije in Italije Janez Janša ter Romano Prodi ter notranja

ministra obeh držav Dragutin Mate in Giuliano Amato, poroča Radio Slovenija. Slovesno bo tudi na drugih mejnih prehodih z Italijo, kar naj bi še utrdilo naše vezi s sosedi, saj slavlja ob zgodovinskem dogodku pripravljajo celo skupaj. Tržaška pokrajina in sosednja Sežana naj bi dvig zapornic dočakali na Fernetičih, že dan prej bo veselo na mejnem prehodu Repentabor, krajani devinsko-nabrežinske občine in Komna pa bodo praznovali na Gorjanskem oz. v Šempolaju. Tu bodo z besedo, pesmijo in plesom oblikovala številna domača društva in organizacije. Prav tako bo pestro tudi v zgoniški občini in sosednji Pliskovici, Bazovici ter Kozini, kjer bodo šolarji zapeli evropsko himno, in tudi na Goriškem.

Države članice EU

A. B.

Vir: It, 2007

Države članice EU: [Avstrija](#) | [Belgija](#) | [Bolgarija](#) | [Ciper](#) | [Češka republika](#) | [Danska](#) | [Estonija](#) | [Finska](#) | [Francija](#) | [Nemčija](#) | [Grčija](#) | [Madžarska](#) | [Irska](#) | [Italija](#) | [Latvija](#) | [Litva](#) | [Luksemburg](#) | [Malta](#) | [Nizozemska](#) | [Poljska](#) | [Portugalska](#) | [Romunija](#) | [Slovaška](#) | [Slovenija](#) | [Španija](#) | [Švedska](#) | [Združeno kraljestvo](#) **Države EFTA:** [Islandija](#) | [Lihtenštajn](#) | [Norveška](#) | [Švica](#) **Države kandidatke:** [Hrvaška](#) | [Makedonija](#) | [Turčija](#)

PISMO ŽENI NA SLUŽBENI POTI

Vse je v redu, draga. Najlepša ti hvala za tvoj lepi mail. Ni ti potrebno skrbeti za mene, ker je vse OK. Kuham sam in vsak dan sem bolj prepričan, kako to dobro funkcionira. Celo pojem lahko vse, kar sem skuhal, ne da bi bil primoran obiskati bolnico zaradi črpanja želodca.

Včeraj sem pekel krompir. A se mora krompir olupiti? Ko se je to peklo, sem odšel po kruh, in ko sem se vrnil, se je emajl v posodi popolnoma stopil. Nisem mogel verjeti, kako je nekvaliteten. Dim v kuhinji se je polegel, edino mačka je črna kot vran in kašlja. Od takrat panično beži, čim vključim štedilnik in začnem ropotati s posodami. Ker moram vsaj enkrat na dan pojesti nekaj toplega, naše mačke ni več na spregled!

Povej mi, kako dolgo se kuhajo jajca? Kuhal sem jih 2 uri in nikakor niso postala mehka. Napiši mi, prosim, če se lahko zažgano mleko uporabi tudi za kaj drugega. Ali ti ga naj pustim, dokler se ne vrneš? Imel sem manjši problem z golažem, ko sem hotel pogreti konzervo. Na žalost je eksplodirala v mikrovalovki.

Vrata mikrovalovke so odletela skozi okno in uničila naš lepi rastlinjak... in okno tudi. Ker je bilo okno zaprto, (moram ga imeti zaprtega, ker drugače takoj prihitijo gasilci) je padlo ven z okvirjem. Udarni val je bil katastrofalen. Konzerva je poletela v zrak, prebila strop in zadela hčerko gospoda Goloba v sobi nad kuhinjo, točno med noge, no njej se hvalabogu ni nič zgodilo.

Se ti je že kdaj zgodilo, da bi umazana posoda postala plesniva? Kako je to mogoče v tako kratkem času?

Ti nisi niti še 4 tedne na potovanju. Za pomivalnim strojem sem opazil neverjetno aktivnost življenja. Od kod prihajajo vsi ti ščurki? Si jih mogoče ti tam

pustila?

No, končno sem se odločil in opral posodo. Draga, ne se jeziti in vpiti, ampak oni dober porcelan od babice je polomljen. Izgledal je tako čvrst in ni mi padlo na pamet, da ne bo vzdržal. Mogoče je 1000 obratov stroja za perilo le malo preveč. Mimogrede, tudi ta stroj je pokvarjen. Med centrifugiranjem je veliki nož za rezanje mesa malo poškodoval boben in se sedaj nahaja v zidu... nož, ne boben. Boben je prebil 30 cm zid in leži nekje zunaj.

Ko sem jedel, sem na žalost umazal tepih v dnevni sobi s sokom od paradižnika. Ti si mi vedno govorila, da se sok od paradižnika nikakor ne da očistiti. Tukaj se varaš, draga moja, fleka ni več, dlak od tepiha pa tudi ne.

Mogoče res ne bi smel uporabiti nitro-razredčilo. Hladilnik sem moral staliti. Ti si bila vedno tako nespretna pri tem. Led se da odlično odstraniti z zidarskim kladivom. Čudi me le, da sedaj ne hladi, ampak greje!? V vsakem primeru, meso je dobro pečeno, a jogurt, šampanjec in mineralna voda so eksplodirali.

Draga moja, v četrtek sem pozabil zakleniti hišo. Imam občutek, da je bil nekdo tu, ker manjkajo neki predmeti... no denar ne osrečuje človeka, kot si ti vedno govorila. Tudi omara je prazna. Verjetno ni bilo veliko v njej, saj si mi vedno govorila, da nimaš kaj obleči.

Ko sem včeraj zvečer hotel nahraniti zajca, se mi je prevrnila sveča. Zajc je zdaj brez dlake in zgleda čudno smešno. S tem bi za danes končal, bom jutri malo več napisal. Upam, da uživaš v miru brez mene in se imaš lepo.

Lep pozdrav! Tvoj dragi

Prispevek poslala Angelca in Alojz Macuh, Köping

Zajčkova: Pride nekoč mlad zajec v lekarno in vpraša, če imajo pri njih korenček. "Ne", mu odvrne lekarnar, "nimamo". Zajec se zahvali in odtaca iz lekarne. Že čez pol ure pa se vrne in vpraša lekarnarja: "Oprostite, ali imate pri vas korenček?" Lekarnar pa nekoliko začudeno odgovori: "Kaj ti nisem pravkar povedal, da korenčka pri nas nimamo?!" "Hvala", reče zajček, se žalostno obrne in zapusti lekarno. Kmalu pa spet vstopi in ponovi vprašanje: "Imate korenček, prosim?". Tedaj se lekarnar razjezi in v odgovor zajčka počí s pestjo po gobčku. Zajec brez besed odide in si pred vratmi lekarne obriše krvavi gobček. Nato se brž ves ponižen vrne v lekarno in tiho vpraša lekarnarja: "Morda pa imate pri vas korenčkov sok, gospod?" (zaradi udarca je ostal revež namreč brez zob). Odgovor na to zajčkovo vprašanje pa je zdaj še skrivnost, kajti to je že druga zgodba....

Stari vic, ki me še vedno nasmeje, morda tudi tebe....

Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajc**KK SLOVENIJA**c/o Rudolf Uršič
Norregata 9, 633 46 Eskilstuna
Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49**IVAN CANKAR**N Långgatan 93
330 30 Smålandsstenar
Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15**SD SIMON GREGORČIČ**Scheelegatan 7
731 32 Köping
Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44**KD SLOVENIJA**Vallmovägen 10
293 34 Olofström
Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85**SLOVENSKI DOM**Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Preds.: Jože Zupančič, 031-98 19 37**SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO**c/o Barač, Pårpsv 37
256 69 Helsingborg
Preds.: Milka Barač, 042-29 74 92**SLOVENSKA AMBASADA**Styrmansgatan 4
114 54 Stockholm
08-545 65 885/6
Fax 08 662 92 74, e-pošta: vst@gov.si
tomaz.mencin@gov.si
andrej.knaus@gov.si**SKD FRANCE PREŠEREN**Box 5271
402 25 Göteborg
Ladislav Lomšek, 031-46 26 87**SKD PLANIKA**V:a Hindbyvägen 18
214 58 Malmö
Ivanka Franceus, 040-49 43 85**SD LIPA**BOX 649
261 25 Landskrona
Lazukič Andrej, 042-702 69**SLOVENSKO DRUŠTVO V STHLM**BOX 832
101 36 Stockholm
Pavel Zavrel, 08-85 72 59**PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM**c/o Bencek-Budja, Hantverkarg 50
261 52 Landskrona
A. Budja, 0418-269 26**SLOVENSKA KATOL. MISIJA**Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 031-711 54 21**VELEPOSL. KRALJEVINE ŠVEDSKE**Ajdoščina 4/8
SI - 1000 Ljubljana, Slovenija
(+386) 01-300 02 70